

1.

Láthatár

*Kötelező lehet az óvodai
nagysoport –*
Bíró Blanka írása

4.

Láthatár

*Nem módosultak a
beiskolázási számok –*
Pap Melinda írása

6.

Láthatár

Lélek? Az iskolában...? –
Kerekes Edit írása

18.

Diákszemmel

Hegedüs Zsófia,
Farkas Ágnes Anna,
Kusztos Anna, Kali Ágnes és
Csinta Áron versei

22.

Tanterem

*A mindenre jó gyógytrerejű
magyar népmese –*
Czirmay Júlia írása

23.

Hivatalos

2.

Lélekjelenlét

Nem szégyen, ha iskolaéretlen a gyerek!

5.

Tanterem

*„A mindig játszani akarás
a pedagógusok dolga” –*
Ozsváth Judit írása

8.

Forgószínpad

*Trógergyetemisták:
„sok örömmel gazdagodtam” –*
Kerekes Edit írása

12.

Fotóriport

*A varázsfuvola
a kolozsvári Waldorf Líceumban –*
Tóth Orsolya képriortja

14.

Szülői szemmel

Leplet a problémára?! –
Albert Antal Orsolya írása

20.

Portré

Megszerettetni a sportot az iskolában –
Nagy-Méhész Tünde beszélgetése
Filip Zoltán és Márta szatmárnémeti
testnevelő tanár házaspárral

16.

Iskola másként – mindenki másképp csinálja

2014.

4.
SZÁM

MAGYAR KÖZOKTATÁS

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FIGYELŐ

2014. ÁPRILIS • 4. SZÁM

Fotó • Tóth Orsolya

ISSN 2065-9725

- Tanárszemmel • Diákszemmel • Szülői szemmel • Lélekjelenlét •
- Tanterem • Láthatár • Óvoda • Fotóriport • Hivatalos •
- Iskola és kultúra • Pályáz(z)atok • Magánterület • Térkép •

Fotó • Bró István

Egy évre
csak
42 lej

Magyar Közoktatás

megrendelés a 2013–2014-es tanévre:
m k o @ c o m m u n i t a s . r o

Kedves pedagógusok, jövődöbeli szerzők!

ROMÁNIAI MAGYAR OKTATÁSI FÜGYELŐ

A Communitas Alapítvány által kiadott *Magyar Közoktatás* együtt szerkesztjük az olvasókkal, sok figyelemfelkeltő, gondolatébresztő írást kapunk pedagógusoktól, szülőktől egyaránt. Továbbra is helyet szeretnénk adni a lap hasábjain a pedagógusok, oktatási szakemberek, szülők és diákok konstruktív véleményének, az oktatást érintő problémák felvázolásának és természetesen a megoldáskeresésnek.

Kérjük, írjanak véleményanyagot a következő témákban:

- **Tantárgyam és diákjaim – sikerélmények és buktatók az oktatásban**
- **Az információátadástól a kreativitásra nevelésig**

Várjuk írásait az mko@communitas.ro e-mail címre.

Eredményes munkát és kitartást kívánunk!

A Magyar Közoktatás szerkesztősége

www.communitas.ro

Megrendeléseiket az mko@communitas.ro e-mail címen, a 0264-44-14-01-es telefonszámon vagy postán fogadjuk.

Címünk: Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60., 400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj
Nr. cont.: RO61RNCB0106026613610006 deschis la Banca Comercială Română Cluj-Napoca
Adóazonosító szám (Cod fiscal): 10411135

A havilapot postai úton vagy a megyei tanfelügyelőségeken keresztül juttatjuk el Önhöz. A lap ellenértékét postai utalvánnyal vagy banki átutalással kérjük a fenti bankszámlaszámra utalni. A megrendelés bármelyik formája (szelvény, telefon, e-mail) csak az átutalási bizonylat számával együtt érvényes. (Az átutalási bizonylaton szerepeljen a megrendelő neve és a kifizetés jogcíme.)

Kiadja a Communitas Alapítvány • Főszerkesztő: Kiss Judit
Kiadói titkár és műszaki szerkesztő: Fülöp Zoltán • Tipográfia: Könczey Elemér
Olvasószerkesztés és korrektúra: Deák Szidónia
Felelős kiadó: Lakatos András
Ára 3,5 lei.
Telefon: 0040-264-44-14-01
e-mail: mko@communitas.ro
Redacția *Magyar Közoktatás*, Fundația Communitas, Str. Republicii nr. 60.
400489 Cluj-Napoca, jud. Cluj

A kiadvány megjelenését az RMDSZ és a Communitas Alapítvány teszi lehetővé.

Kötelező lehet az óvodai nagycsoport

Ötéves kortól kezdődne Romániában a kötelező oktatás – Victor Ponta miniszterelnök április első felében jelentette be, hogy a tervezeten dolgozik az oktatási minisztérium, ezt hamarosan közvitára bocsátják. Ponta úgy fogalmazott, európai szinten is elterjedt, hogy korán elkezdik intézményes keretek között nevelni-oktatni a gyerekeket, ugyanakkor Romániában a mentalitáson is változtatni kell, hiszen sok esetben a nagyszülők vigyáznak a gyerekekre.

Idővel kiscsoporttól kötelező lesz az oktatás

Eddig az előkészítőtől volt kötelező az oktatás, ám a tanügyminiszter által közzétett elképzelés szerint már nagycsoporttól az lenne, mondta el lapunknak Király András. Az oktatási államtitkár leszögezte, ez a tervezett módosítás nem jelenti azt, hogy az ötéveseket más rendszerben oktatják, ugyanúgy az óvodába járnak, mint most, azzal a különbséggel, hogy kötelező lesz beírni és rendszeresen vinni a gyereket. Nyugat-európai mintára idővel a középcsoportot, majd a kiscsoportot is kötelezővé tennék olyan megfontolásból, hogy minden gyerek minél korábban kerüljön be a szervezett oktatási rendszerbe, mert ez javukra válik. Király András elmondta, jelenleg is elég jó a beíratkozási arány a nagycsoportosok körében – a legutóbbi felmérések szerint megközelíti a 90 százalékot. Ez annak is tulajdonítható, hogy régebben volt egy olyan jogszabály, hogy csak azok a gyerekek iratkozhattak be az iskolába, akik legalább egy évet jártak óvodába, és ez valahogy megmaradt a köztudatban. Az államtitkár úgy látja, a nagycsoport kötelező tételével ki lehet küszöbölni azt, hogy a gyerekek gyakran hiányoznak, a szülők hetekre kiveszik őket, elviszik a nagyszülőkhöz vagy éppen külföldre. Másrészt a mélyszegény vagy roma közösségekben a felzárkóztatás fontos eszköze lehet, ha az ötévesek kötelező módon bekerülnek a rendszerbe.

Megszokni a közösséget, a házirendet

Nálunk a 2014–2015-ös tanévtől tennék kötelezővé az óvodai nagycsoportot – vázolta az elképzelést Keresztély Irma. A Kovászna megyei főtanfelügyelő reméli, ezzel sikerül elérni, hogy minden ötéves gyerek bekerüljön az óvodába, szokja a közösséget, a házirendet. Kovászna megyében jelenleg az óvodáskorúak mintegy 82-85 százaléka jár valamilyen oktatási intézménybe. Keresztély Irma azt is kifejtette, a nagycsoport kötelezővé tétele nem jelenti azt, hogy szigorodik az óvodai nevelés – továbbra is a játékra fektetik a hangsúlyt, és a szülőknek ugyanakkora marad a szerepe és felelőssége. A gyerekek az óvodában alakulnak ki a szociális készségei, ott szokja meg a közösséget, rengeteg mindent megtanul, elsajátít – véli Bartók Emese óvónő. A sepsiszentgyörgyi pedagógus szerint az óvodába járó gyerek személyisége jobban fejlődik, sokkal könnyebben beilleszkedik majd az iskolában is. Bartók Emese abban bíz, hogy ha a nagycsoport a kötelező oktatás része lesz, nagyobb hangsúlyt fektetnek, jobban odafigyelnek majd az óvodai oktatásra is. „Hasznos lenne tudatosítani, hogy mennyire fontos része a gyerek nevelésének, de kevésbé figyelnek erre, mint az iskolára” – szögezte le Bartók Emese.

Hároméves kortól ajánlott az óvoda

Az óvoda szükséges ahhoz, hogy a gyerek jól felkészüljön az iskolára, szögezte le lapunk megkeresésére Román Mónika kolozsvári pszichológus. A szakember kiemelte, az óvoda elsősor-

Fotó: TÓTH ORSOLYA

- **Kohéziós erő.** Szociális szempontból kulcsfontosságú, hogy a gyerek minél hamarabb elkezdjen óvodába járni

ban a szocializáció szempontjából fontos, hogy a gyerek az iskolában ne azzal töltse az idejét, hogy megtanul együttműködni, társas kapcsolatokat kialakítani, egymás közötti rangsort megállapítani, mert ezek a folyamatok az óvodában már lezajlanak. Az óvodai tevékenység mindenképpen nélkülözhetetlen a gyerek számára, hogy az iskolába lépve ne legyen hátrányban a többiekkel szemben. „Érdemes az óvodát már hároméves kortól kezdeni, mert akkor nyílik meg erre a gyermek. Ha csak hatéves korában találkozik kortársakkal, főleg szociális téren lesznek akadályok a fejlődésében, ez pedig elvonja a tanulástól a figyelmét. Előfordulhat, hogy gátlásos lesz, hiába tudja az anyagot, nem mer felszólalni, holott az óvodában felkészítenék, hogy szólaljon fel úgy a kortársak előtt, hogy az elismerésüket is kivívja. Másrészt a tulajdonképpeni információgyűjtés, az óvoda sokkal jobban tudja, mint a szülő vagy a magántanító, hogy mit vár el az iskola, az óvodai tananyag éppen így van összeállítva” – szögezte le Román Mónika. A pszichológus szerint a készségfejlesztés szempontjából is fontos az óvoda, hiszen ott-honi környezetben soha nem halad úgy a gyerek, mint amikor az egész csoport ösztönzi, vagy ha az óvó néni mindennap ráveszi, hogy ceruzát fogjon a kezébe, fejlesztő tevékenységeket végezzen. Nagyon fontos a három terület, amit az óvoda megcéloz. Ez különösen lényeges – kiváltképpen az „egyék” esetében, hogy kortársaikkal találkozzanak. Az úgynevezett vegyes csoport még hangsúlyozottabban fejleszti a gyerekeket, mert kicsit kisebb és kicsit nagyobb társakkal van együtt, megtanulják elfogadni a nagyobb gyerekek tanácsát, irányítását, illetve megtanulnak felelősséget vállalni a kisebbekért. Ma a gyerekek nem nagycsaládban élnek, mint régen, ma lakásainkba zárva élünk még faluhelyen is – ezért jó lenne, ha már hároméves kortól kötelező lenne az óvoda” – fogalmazott a pszichológus.

BÍRÓ BLANKA

Az iskolaérettségről tartottak kerekasztal-beszélgetést Kolozsváron

Nem szégyen, ha iskolaéretlen a gyerek!

Rémképpé vált az iskolaérettséget vizsgáló felmérés, pedig nem versenyvizsga ez: a szakember a gyermek természetes fejlődési szintjét méri. Ha eleget

megvan a saját fejlődési ritmusa, ne mérjük össze a szomszéd gyerekkel. Ahogy a fán a gyümölcs, úgy a gyermekek sem érnek egyszerre. Attól még

is kialakulhatnak, sőt önbizalomhiány is, és a gyerek énképe a hátrányára változik. Ezek a tünetek sokszor csak később jelentkeznek, akár ötödik osztályban.

Fotó: TÓTH ORSOLYA

• **Mikortól iskolaérett a gyerek?** A szakemberek szerint adott esetben hagyni kell, hogy a kicsik „beérjenek” normális feltételek között

mozog a szabadban, játszik, mesét hallgat, és biológiai adottságai is alkalmasak teszik, iskolába mehet – ha még nem odavaló, mégis erőltetjük, kudarcokkal teli szenvedés lesz számára (és a családnak is) az a 12-13 év. Telt házaskolozsvári előadásukkal az iskolaérettséggel kapcsolatos tévhiteket próbálták eloszlatni az iskolapszichológusok – Ráduly-Zörgő Éva (egyben logopédus is), Keresztesi Polixénia és Dáné Gabriella.

Mint gyümölcs a fán

– A legtöbb szülő úgy gondolja, ha a gyerek tud számolni, ügyesen beszélgetni a felnőttekkel, akkor iskolaérett – pedig az értelmi szemponton túl ehhez fizikai tényezőknek, érzelmi-akarat-motivációs és viselkedési szempontoknak is teljesülniük kell – magyarázta Ráduly-Zörgő Éva a PsihoProEdu Egyesület és a Petrőczy Kata Szidónia Evangélikus Nőszövetség beszélgetőestjén. „Minden gyermeknek

Ráduly-Zörgő Éva

nagyon finom és zamatos gyümölcs lesz abból is, ami később érik be. Az iskolaérettség nem intelligenciafüggő, tévesen gondolják a szülők, akiknek gyerekeit a felmérés nem minősítette iskolaérettnek, hogy az ő gyerekük nem elég okos” – fejtette ki Ráduly-Zörgő Éva. Mint elhangzott, nem szégyen, ha a gyerek iskolaéretlen. Sok szülő a környezete ítélkezésétől tart, vagy azt mondja, gyereke karrierjét negatívan érinti, hogy nem minősítették iskolaérettnek, amiatt aggódik, hány évesen fogja befejezni az orvosi egyetemet. A karrierjét tényleg érinti, pozitívan: nyer azzal, hogy picit később kerül iskolába. Ellenkező esetben kudarc éri, stressz, pszichoszomatikus betegségek

Túl sok energiába kerül megfelelni a követelményeknek

A szakemberek rámutattak, a gyermek túl sok energiájába kerül megfelelni a követelményeknek, és egyszer csak lemerül, akkor pedig nagyon nehéz kiemelni abból az állapotból. Amit iskolaéretlenül csak szülői segítséggel végez el a gyerek, azt egy év múlva minden erőfeszítés nélkül egyedül is elvégezheti. Csak hagyni kell érni még egy évet normális feltételek között úgy, hogy nem fejlesztjük, nem ülünk le vele délutánonként tanulni. Egyszerűen beérik, és kirázza a kisujjából az egész előkészítőt vagy első osztályt. Az iskolaérettség követelményeihez tartozik, hogy meg kell tudnia nevezni a gyereknek a testrészeit, végigmenni egy vonalon, bukfencezni, mászni, de megfelelő magasság, testsúly is szükséges, az, hogy a szavakból kihallja legalább az első hangot, felismernje az alapszíneket, formákat, bizalommal forduljon a környezet felé, tudjon veszíteni, tudjon magára maradni egy-másfél órára a lakásban hiszti nélkül, stb. Minderre azért van szükség, hogy bírja majd az iskolai megterhelést reggeltől délutánig zajban, ingergazdag környezetben. Ha azonban néhány képességnek nincs birtokában a gyermek, nem feltétlenül iskolaéretlen – mutattak rá a szakemberek.

A biztonságos légkör megteremtése

A beszélgetésen az is terítékre került, hogy mit tehet a szülő az iskolaérettség érdekében. Mozgásos és társasjátékokat játsszon a gyerekkel (jó választás az Ember, ne mérgeledj). Mondjon vagy olvasson mesét, biztosítson elegendő mozgást (minimum 2 óra/nap), bízza meg bizonyos feladatokkal, amelyeket kis erőfeszítéssel képes elvégezni, és dicsérje meg érte. Teremtse biztonságos, érzelmileg stabil légkört, kö-

vethető, betartható szabályrendszert, legyen következetes. Ne engedje, hogy a gyermek naponta egy óránál többet töltsön képernyő előtt. Ne ijesztgesse azzal, hogy majd az iskolában megnevelik. Ne terhelje túl külön programokkal, legyen ideje szabadon játszani. Ne a teljesítményért szeresse a gyereket. A gyereket nem azért kell fejleszteni, hogy iskolaérett legyen, hanem azért, mert ez a természetes menete a dolognak. Fejlesztjük az életnek, nem az iskolának – ajánlotta Ráduly-Zörgő Éva.

Tudjon olvasni?

„Ismerje a betűket, tudjon olvasni, ilyen rémhírek terjengtek az iskolaérettségi felméréssel kapcsolatban, de olyat is hallottunk, hogy bizonyos számú gyermeket el kell vágnunk, mert kevés az osztály” – cáfolta a rémhíreket Keresztesi Polixéna. Mint az iskola-pszichológus mondta, azok a gyerekek, akik augusztus 31-éig betöltik a hat évét, automatikusan iskolakötelesek. Közülük nem mindenki iskolaérett, ám esetükben nem kötelező a felmérés, bár a szülő kérheti elvégzését. A felmérés azokra vonatkozik, akik szeptember 1. és december 31. között lesznek

hatévesek. A 45 perces pszichológiai és logopédiai felmérést Kolozsváron a Báthory-líceumban vagy az unitárius kollégiumban működő rendelőkben, barátságos környezetben végzi két pszichológus és egy logopédus az egyik szülő jelenlétében. „Történeteket mesélünk, beszélgetünk a gyerekkel. Felmérjük kognitív képességeit, pl. a verbális memóriát, szövegértést, sorrendkövetési képességét. A gyereknek

Keresztesi Polixéna

rajzolni kell, ebből látszik, milyen a keze fogása, finommotorikus mozgása, észlelése, amit lát, hogyan tudja kivitelezni. A logopédiai vizsgálat kiszűri a súlyos beszédhibákat, a hangfelismerést vizsgálja. A kiértékelés pontozással történik, nem egy tényező dönt” – fejtette ki Keresztesi Polixéna.

„A szülő számára nagyon nehéz helyzet, amikor a gyereket felméri – úgy érzi, ezzel őt is felülvizsgálják, hogy hat

Dáné Gabriella

év alatt meddig »fejlesztette« a gyereket. Ezt tetézik a »vizsga« nehézségével kapcsolatos rémhírek. A szülő szorong, ez átragad a gyerekre, így tényleg csökkenhet a teljesítménye. Pedig csak a gyermek természetes érési ritmusát vizsgáljuk” – mondta Dáné Gabriella iskola-pszichológus. Úgy fogalmazott, sok szülő azért siettetné az iskolakezdést, mert azt szeretné, ha gyereke egy bizonyos tanító nénihez kerülne – aki, ha nagy létszámú osztálya lesz, bármennyire pozitív személyiség, nem tudja majd ellensúlyozni, hogy a gyerek nem iskolaéretten kezdi a tanulást. A szülőknek nem kell külön feladatokkal felkészíteni a gyereket a felmérésre, hanem minél többet játszani vele, minél pozitívabb hangulatot teremteni, minél jobban odafigyelni a gyerek igényeire, ami nem más, mint mozgás, játék, társas kapcsolatok.

Hírósszefoglaló

Az iskolaérettség feltételei

Régi megfigyelések szerint az a gyerek iskolaérett, aki:

1. Jobb kezével a feje fölött meg tudja fogni a bal fülét, és ugyanezt fordítva
2. Be tudja kötni a cipőfűzőt, s miközben köt, beszél is
3. Kíválóan biciklizik – tehát jó az egyensúlyérzéke.

Az iskolaérettség feltételei ma

- Testi fejlettség – kis súlyú, törekény gyerekek fáradékonyabbak. A fogváltás is az idegrendszer érettségének a jele. A cipőfűző megkötésének képessége csak részben gyakorlás függvénye (finommotorika, téri tájékozódás, vizuális megfigyelőképesség)
- Ép érzékszervek
- Jó ceruza fogás, könnyed eszközkezelés
- Az elemi mozgások összerendezettsége (kúszás, mászás, lábujjhegyen, sarkon, külső talpélen járás, szökdelés páros lábon és fél lábon,

fej emelése háton és hason fekvésben.)

- Jó egyensúlyérzék (bicikli)
- A pszichés-szociális érettség
- Az iskolaérettséghez hozzátartozik, hogy a gyerek már nem akar mindezt azonnal, tud várni
- A szabálytudat kialakulásával, a szabályok belsővé válásával nő a gyermek fegyelmezettsége, a fegyelmezetség pedig növeli figyelmét, akaraterejét
- Testséma (a világot saját magához tudja bemérni)
- Jó térérzékelés (ha bizonytalan, az egész személyiség is bizonytalan)
- Térirányok felismerése térben és síkban
- Soralkotás, sorritmus folytatása
- Szem-kéz koordináció
- Azonosság, különbözőség felismerése
- Általános tájékozottság (saját szűkebb és tágabb környezetben)
- Beszédkésztség, gondolkodás (összefüggések, következtetések stb.)

- Problémamegoldó gondolkodás
- Emléket: vizuális, auditív (mechanikus, késleltetett, hosszú távú)
- Tudjon legalább 15-20 percig egy dologra figyelni, tevékenységekben elmerülni
- Fogadja el a felnőtt irányítását, azt, hogy a dolgok olykor nem az ő kedve, elképzelései szerint történnek
- Jó, ha érdeklődik már az írásbeliség iránt, kérdez az iskoláról
- Nemcsak a mozgásos játékok kötik le a figyelmét, szereti, ha olvasnak neki, szívesen nézeget könyveket, érdeklődik a világ dolgai iránt, összefüggésekre kérdez, lehet társasjátékozni vele, szívesen rajzolgat, írogat
- Nem igényli már a délutáni alvást.
- Az óvodában jól együttműködik a társaival, a pedagógussal, részt vesz a mindennapi óvodai tevékenységekben. Ha nem is szereti, de legalább elfogadja és elvégzi a „kötelező jellegű” feladatokat az óvodában.

Sikeres volt az RMDSZ Minden magyar gyermek számít országos beiskolázási kampánya

Nem módosultak a beiskolázási számok

Nem módosította számottevően az oktatási minisztérium a megyei tanfelügyelőségek által beterjesztett, a 2014–2015-ös tanévre szóló beiskolázási számokat, így a magyar tannyelvű iskolákban a helyek száma nagyjából megegyezik az idei adatokkal. Király András oktatási államtitkár a tervezet kapcsán a sajtónak úgy nyilatkozott: a minisztérium által a következő tanévre javasolt beiskolázási számok tökéletesek, már csak meg kell valósítani ezeket.

A szaktárca április elején bocsátotta közvitára a tervezetet. Eszerint a felsőfokú és egyetem utáni oktatásban az ideivel megegyező számú helyet biztosítanak, míg az általános iskolai és középiskolai oktatásban 20 ezerrel csökkentenék a diákok számát. A módosítást a gyereklétszám csökkenésével indokolták. Az összes újrainduló szakiskolák számára 30 ezer helyet, míg a középiskola utáni, posztliceális képzésre 5 ezer helyet hagyott jóvá a szaktárca. A közvitára bocsátott dokumentum szerint az iskola előtti oktatásban 665 ezer, az elemiben 925 ezer, az általános iskolaiban 830 ezer, a középiskolaiban 180 ezer, míg a szakiskolai oktatásban 51 ezer gyermeknek biztosítanak helyet.

Tízezer gyerek évfolyamonként

Király András szerint a magyar oktatásban általában minden évfolyamon tízezer felett van a beiskolázott gyerekek száma. Hangsúlyozta, bár a gyereklétszám országos szinten csökken, eddig minden évben sikerült tartani a szintet, jelenleg az előkészítő osztályokban is több mint tízezer gyerek tanul. „Minden helyzetben, ahol arra szükség volt, találtunk megoldást, hogy olyan oktatási hálózat alakuljon ki, mely kielégíti a magyar közösség igényeit. A következő feladat, hogy a beiskolázási számokat meg is tudjuk valósítani, tehát ha a tervben 25-ös létszámú osztály szerepel, akkor ne csak 10-12 gyerek iratkozzon be. Ez jelenti a valós gondot és kihívást” – nyilatkozta Király András arra utalva, hogy az oktatási minisztérium a következő tanévtől drasztikus átszervezést javasolt a tanügyben. Ez elsősorban azon tanin-

tézeteket érintette volna, ahol a fejkvóta nem fedezi a működési költségeket, mint például a kis létszámmal működő magyar osztályok esetében. Az RMDSZ politikusai több alkalommal is egyeztettek a kormány illetékeivel a kisebbségi oktatás megmentése érdekében, és a magyar közösség tagjait is felkérték, jelezzék, ha a magyar tannyelvű oktatást hátrányosan érintő intézkedésről értesülnek.

Sikeres volt a beiskolázási kampány

Király András a jövő évi beiskolázási számokról szólva úgy vélte, az, hogy a magyar nyelvű oktatásban a gyereklétszám folyamatos csökkenése ellenére is sikerült tartani a szintet, az RMDSZ Minden magyar gyermek számít elnevezésű országos beiskolázási kampánynak is köszönhető. Idén például a kampány keretében több mint ezer szülői értekezletnek volt témája az anyanyelvű oktatás. Voltak olyan iskolák és óvodák, ahol a párhuzamos román osztályba, csoportba járó gyermekek szüleit is meghívták, hogy megismerjék az anyanyelvű tanulás lehetőségeit és előnyeit – ismertette a kampány eddigi eredményeit Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatási főtitkárhelyettese. Elmondta, a beiskolázási kampány fő szakasza lezárult, de a következő hetekben is napirenden marad a kezdeményezés alapelve, amely arra ösztönzi a magyar vagy etnikai szempontból vegyes családokat, hogy írássák magyar osztályba, iskolába gyermekeiket. „Mivel ez már a harmadik Minden magyar gyermek számít kampány, megszokottá, természetessé vált, így a gondolatok, felhívások gyorsan, sok csatornán terjednek. Ma már messze túlnó a kezdeményező RMDSZ-főtitkárság keretein, csatlakoztak hozzá a történelmi egyházak, a sajtó, a civil szervezetek, illetve a szóróvanykollégiumok. Az egyik leghangsúlyosabb partnerünk a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége volt” – hangsúlyozta Magyarai Tivadar. Hozzátette: „mindenkinek köszönjük, hogy hiteles megszólalóként az üzeneteket elviszi Erdély minden sarkába, és a helyi közösség gondolkodásmódjának ismeretében

- Az RMDSZ főtitkársága 3000 plakátot és 40 000 szórólapot nyomtatott

a mi üzenetünk mellé teszi a maga meggyőző mondanivalóját.”

Az oktatási főtitkárhelyettes elmondta, az RMDSZ főtitkársága 3000 plakátot és 40 000 szórólapot nyomtatott, és a területi szervezetek segítségével mindenhol eljuttatták ezeket. A szórólapok a magyar tannyelv mellett szóló érveket tartalmazzák, de elmagyarázzák azt is, hogy az anyanyelvi oktatás sem az érvényesülést, sem a román nyelv elsajátítását nem zárja ki. Magyarai Tivadar köszönetet mondott a területi szervezeteknek, amiért gyors és jó terjesztőmunkát végeztek, illetve a sajtónak is a kampány népszerűsítéséért. Mint mondta, a média kiemelt helyen foglalkozott a kezdeményezéssel, majdnem valamennyi magyar rádió és tévé társadalmi célú hirdetésként bejátszotta a főtitkárság felhívásait, és a nyomtatott sajtó is foglalkozott a témával. „A kampány tulajdonképpen a magyar lakosság egy kisebb részét célozza meg, körülbelül 15 százalékát, mert a magyarság többségének szokása az, hogy magyar iskolát választ” – tette hozzá a főtitkárhelyettes.

PAP MELINDA

Országos drámapedagógiai napokat tartottak Nagyváradon

„A mindig játszani akarás a pedagógusok dolga”

Országos drámapedagógiai napokat tartottak Nagyváradon – tizenhatodik alkalommal rendezték meg április 11–13. között a nagyvárad drámapedagógiai műhely Erdély-szinten egyedülálló programját. A terület neves magyarországi képviselői (Kovács Andrásné Rozika néni, Előd Nóra, Kunne Darók Anikó, Kovács Éva, Achs Károly, Balogh László, Kis Tibor, Török László és Zalavári András) által vezetett, sokszínű csoportfoglalkozásokra alapozott intenzív továbbképzőre az ország különböző részeiből közel 150 résztvevő érkezett. A nagyvárad Partiumi Keresztény Egyetemen (PKE) létrehozott rendezvényen részt vevő pedagógusokat minden bizonnyal leginkább az rokonítja, hogy valamennyiük szemléletének középpontjában a gyermek áll. Ők azok, akik a tanításról az élményszerű tanulásra helyezik a hangsúlyt, akik a hamari felejtésre ítélt ismeretbifláztatás helyett az érzelmi intelligencia fejlesztésére is figyelnek. Mert szeretni, „életes életet” élni tudó, fejlett személyiségű fiataloknak kívánják átadni a stafétát, ennek érdekében vállalják a tanulást, olykor még nyugdíjaskoruk előtt is. Ez a felszabadult, szeretetteljes légkör kétségkívül olyasmit kínál a pedagógusnak, ami saját életéhez is biztos receptül szolgál. Érzékenyebbé, őszintébbé s talán önmaga és mások számára is hitelesebbé válik, és ezek mentén az értékek mentén talán át is rendezi életét. Lényeges emberi „kompetenciákban” erősödik tehát, ettől hivatásában is „eredményesebb” lesz... Ezért hát – Horváth Gizella, a PKE rektorhelyettese elmondása szerint – a nagyvárad országos drámapedagógiai napok valóban azon kevés rendezvények egyike, amelyen szívesen és örömmel vesznek részt a pedagógusok. Ahogyan az az idén is történt, a túljelentkezés miatt a tervezetthez képest újabb csoportot és előadókát is be kell szervezni, sőt többeket vissza is kell utasítani. A PKE, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége és a Bihar Megyei Pedagógusok Háza által támogatott rendezvény fő mozgatója Ruzs Csilla, a nagyvárad Szacsavay Imre Általános Iskola tanítónője, aki kedves munkacapatával személyközpontú rendezvényszervezésből is újra iskolapéldát mutatott. Az – emiatt is – otthonos hangulatú program hat csoportfoglalkozást kínált minden résztvevő számára, de a programpontok sorában volt második gyerekek által bemutatott drámajáték, gyermekverseket (Tóth Ágnes) és a mesék dramatikus feldolgozását (Kovács Éva) segítő könyv bemutatója, színész által tartott előadás (Mihály Alpár Szilárd: *Bösendorfer*), meglepetészenéléssel (Talantum Keresztény Együttes) felvezetett állófogadás is, a szervezőcsapat, a nagyvárad drámapedagógiai műhely tagjai pedig saját produkciójukkal (Lázár Ervin: *Hapci király*) örvendeztették meg a résztvevőket. Az említett intézmények képviselői által megtisztelt eseményen számos elismerő, megerősítő gondolat elhangzott. A magvas mondatok közül most csak a magyarországi drámapedagógia egyik nagymesterének, az Erdélybe sok éve visszajáró Kovács Rozika néninek – egykori tanárától tanult – a gondolatát idézzük, mely akár a színvonalas rendezvény mottójaként is értelmezhető: „A gyerekeknek

• A SZERZŐK FELVÉTELEI

nincsen egyetlen olyan pillanata sem, amiért a pedagógus nem felel. A gyerek mindig játszani akar, és ez a mindig játszani akarás a pedagógusok dolga!”

A drámapedagógia iránt érdeklődő tanerők számára feltétlenül jó hírek számít az idei országos drámapedagógiai napok záróünnepségén felszólaló Burus Siklód Botond RMPSZ-elnök felajánlása, mely szerint az idei Bolyai Nyári Akadémia keretében húsz fővel drámapedagógiai szekciót indítanak Nagyváradon, az erdélyi drámapedagógiai mozgalom „erődítményében”.

OZSVÁTH JUDIT

Lélek? Az iskolában...?

A Lélek? Az iskolában...? kérdéseket megtoldva egy kis hitetlenkedő-cinikus hangsúllyal, némi fejcsoválással – a hallgatóságból többen

• Kónya Zoltán családterapeuta

így futottak neki Kónya Zoltán gyermekorvos, családterapeuta *Lélek az iskolában* című kötete (Korunk-Komp-Press Kiadó, 2014), március végi bemutatóbeszélgetésének Kolozsváron. És kicsit azért reménykedve: hátha még a végén kiderül, hogy talán mégis van, talán mégis lehet lélek az iskolában, merthogy ott kellene csak lennie igazán.

Pedagógusokat kért meg Kónya Zoltán, a *Lélek az iskolában* című könyv szerzője, rangsorolják a 42 problémából álló listát, így került aztán a több száz oldalas, tetszetős külsejű kötetbe ezek közül 33. A problémák mindegyike külön tanulmányok tárgyát képezhetné: alvászavar, dadogás, depresszió, elhanyagolt gyermekek, félénkség, bűnözés, hiperaktivitás, iskolafóbia, képernyők, öngyilkosság, szorongás, túlterhelt gyermekek, tehetséges gyermekek, unalom, zaklatás

„Nemcsak az a gyermek elhanyagolt, aki piszkos, éhes, szakadt a ruhája. Az érzelmi és intellektuális elhanyagoltság legalább olyan súlyos, és egyáltalán nemcsak szerény sorsúakat érint.”

az iskolában stb. A kötetbemutató beszélgetésen az Életfa Családsegítő Egyesület székházában Müller Katalin faggatta a szerzőt és segítőjét, Kónya Ágneszt a legégetőbb iskolai problémák némelyikéről. A találkozó iránt pedagógusok, iskolapszichológusok és szülők is érdeklődtek.

„Nem a gyermekekkel és a pedagógusokkal van a gond, hanem a megváltozott társadalmi körülményekkel”

Kónya Zoltán könyve kivételesen pozitív hangvételű könyv egy kivételesen negatív témában. A gyermekorvos és családterapeuta meg tudta tenni, hogy napjainkban előforduló iskolai problémákról pozitív hangnemben szólaljon meg. A címben is jelzi, hogy lelkekről van szó, pedagógusi és gyermeki lelkekkel történnek mindazok a sajnálatos lélektani problémák (pl. depresszió, szorongás, unalom, fiatalkori bűnözés, viselkedési problémák, zaklatás, kiégés), amelyeket a kézikönyvben bemutat. A kiadvány gyakorlati jellegét erősíti a szerző téma iránti elhivatottsága, kötődése. Hiteles adatokra támaszkodva válogatja össze az iskolában napjainkban fellelhető lelki problémákat. Pedagógusok és iskolapszichológusokkal végzett felmérés adatait figyelembe véve, azokra alapozva ismerteti a problémákat és azokat az erőforrásokat, amelyek a pedagógusok rendelkezésére állnak a megoldáskeresés folyamatában. Hiánypótló műről van szó. Könnyen

olvasható, egyszerű és közérthető nyelven ír. Minden fejezetnél kitekintésre ad lehetőséget a korszerű könyv- és filmajánlókkal, internetes források megjelölésével, valamint összefüggéseket tár fel az adott téma más témákkal való kapcsolódási pontjain keresztül. Kényes, sokszor a köztudatban még tabuként kezelt lelki problémákat (pl. erőszak a családban, éjszakai ágyba vizezés, homofóbia, öngyilkos és önkárosító magatartás) is érintve törekszik a tényszerű bemutatásra. Jelzi az általános tudnivalókat, iskolában vagy családban való előfordulásuk jellemzőit a veszteségeken és stresszforrásokon keresztül a segítségnyújtás első lépéséig. Mindezekhez friss és nemzetközileg elismert szakirodalmat ajánl. „Ismerd meg, hogy jobban szerethesd” – idézi Nagy Lászlótól Vekerdy Tamás a könyv ajánlójában. A pedagógus munkájában elengedhetetlen a gyermek megismerése, viselkedésének hátterében álló okok feltárása (lásd rendszer-

elmélet). Nem a gyermekekkel vagy a pedagógusokkal van a gond, hanem a megváltozott társadalmi körülményekkel, amelyekkel a gyermekek és a pedagógusok is az iskolában megmutató problémákon keresztül próbálnak megküzdeni. Az erőforrások (áramlat, átkeretezés, erőszakmentesség, nemtudás, párbeszéd, szeretet) között jelentős a megoldásközpontú gondolkodás, melynek lényege, hogy azt kell észrevenni és erősíteni, ami működik. Az oktatási rendszer hiábáinak okolása helyett azt alkalmazni és erősíteni, ami működőképes. A problémák értelmezésének folyamatában lényeges, hogy több nézőpontot is érvényesítsünk, hiszen a lelki problémák esetében nem alkalmazhatunk objektív nézőpontokat, nem működőképesek az egységes, minden esetben alkalmazható receptszerű megoldások.

BIRTA-SZÉKELY NOÉMI
egyetemi adjunktus

Az érzelmi és intellektuális elhanyagoltság

Nemcsak az a gyermek elhanyagolt, aki piszkos, éhes, szakadt a ruhája. Az érzelmi és intellektuális elhanyagoltság legalább olyan súlyos, és egyáltalán nemcsak szerény sorsúakat érint. Nem természetes, hogy egy tanítónak szülői értekezleten kelljen kérnie a szülőket: napi 5 percet beszélgessenek a gyerekekkel, a párbeszéd ne csak arra korlátozódjon: vegyél tiszta ruhát, megírtad a leckét? Kónya Zoltán úgy látja, a párbeszédnek a meghallgatás része nehezebb – hallgassuk meg a gyereket, és válaszunk tükrözzé, hogy figyelembe vettük azt, amit mondott. A generációk közötti különbség témája is felbukkan a könyvben, s mint kiderül, a jelenség nemcsak most, az internet kapcsán kategorizált X, Y és Z generációk közötti szakadék miatt született, meg – már a 20. század harmincas éveiben is figyelemre méltó problémának számított. A kötetben hét pedagógus gyakorlati példái, tapasztalatai is segítik az olvasót. Szerkesztéskor az Y nemzedékbeliek meglátásait is figyelembe vették, így került az egyes fejezetek végére például nemcsak gazdag könyvajánló, hanem egy-egy filmet is javasolnak az adott téma iránt fokozottabban érdeklődő olvasóknak. Igen gyorsan előjött az örömmel végzett tevékenységből fakadó flow-élmény fontosságának témája az iskoláskorú gyerekek kapcsán. Pontosabban az, hogy a jelenlegi iskolarendszernek legkésőbb valamikor

„Lelkekről van szó, pedagógusi és gyermeki lelkekkel történnek mindazok a sajnálatos lélektani problémák (pl. depresszió, szorongás, unalom, fiatalkori bűnözés, viselkedési problémák, zaklatás, kiégés), amelyeket a kézikönyv bemutat.”

az elemi osztályokat követő évekre sikerül kiölniük a gyermek természetes kíváncsiságát, és az iskola örömforrásnak korántsem nevezhető, kötelező, unalmas, sivár helyé válik számukra. A túlterheltség miatt sokszor éppen a

flow-élményt nyújtó külön tevékenységről – sport, zene stb. – mondatja le a szülő a gyermeket, ami csak tovább ront a helyzeten. A hasznosabb taní-

előkészítő osztályba kellene hívnia azt a juhászgyereket, aki az iskolaérettségi felmérésen a testvérei nevééről érdeklődő szakembernek azt mondta: a

• A SZERZŐ FELVÉTELE

• **Gyermekközpontúság.** Biztonságot kell nyújtani a kicsiknek a folyamatosan változó tanügyi feltételek közepette

tási folyamathoz viszont a tanárnak is flow-élményre lenne szüksége: az ő helyzetüket is sokszor kezelhetetlen diákok, irreális elvárásokat támasztó szülők lehetetlenítik el. A kiégés kapcsán elsősorban a tanító szakemberekről tárgyal a könyv, arról, miért hagyják ott a tanügyet, vagy miért maradnak a katedránál, mi segíti a túlélésüket. A hét pedagógusból hat egymástól függetlenül adott válasza szerint: a gyerekek tekintetéből merítenek erőt.

A tanítás tárgya, alanya, elszenvedője

A gyermekközpontúság hiánya az iskolák legnagyobb problémája – körvonalazódott a beszélgetés végkövetkeztetése. A tantervek, teljesítménymérések, fejkvóta, vizsgák folyamatosan változó és egymással összhangban nem álló követelményei és feltételei közepette a tanítás tárgya, alanya és elszenvedője, a gyermek valahol elvesz. Mint Kónya Zoltán mondta: a gyermekközpontú iskolának nem elköldenie, hanem éppen ellenkezőleg,

kecske, a kutya, a bárány... Az iskolai teljesítmény értékelése kapcsán hangzott el egy pedagógus részéről: egy adott csoporton belül normál eloszlásnak kellene érvényesülnie. Vagyis jól sejtek, akik ilyen helyzettel találkoztak: nem természetes, ha egy osztályban egy adott tantárgyból a gyerekek túlnyomó többsége elhasal a felmérőn. Valószínűbb, hogy túl nehéz volt a feladat – mégis, ilyenkor hány tanár ad például csak úgy egy jeggyel nagyobbbat mindenkinek? Mielőtt a kiúttalanság érzése elhatalmasodott volna, eljutottunk a megoldáshoz is, bár ezekből látszólag lényegesen kevesebbet, pusztán hetet ajánl a szerző. A rendszerszemlélet, családterápia területéről származó hét erőforrás, hét megoldási lehetőség segíthet tanítónak, tanárnak, szülőnek, gyereknek. Egyszerű módszerek, többségük kézenfekvő, mint például a szeretet.

KEREKES EDIT

Egy éve telt házas a Valahol Európában című musical Kolozsváron

Trógeregyetemisták: „sok örömmel gazdagodtam”

Álomvilág, játék, felhőtlen szórakozás, páratlan kaland, csillogás, siker és elismerés – kívülről pontosan ennek látszik egy gyermekszínesz vágyott-irigylet élete, főként gyerek szemmel. Talán soha annyi gyerek nézett – és teltházat – nem vonzott még színpadi

néha könnyek, ráadásul mindeközben az iskola sem szünetel. Most, egy évvel a bemutató után, március végén újfent ünnepelt a musical társasága: a próbák alatt Ficsúr (Laczkó Vass Róbert) fényképezőgépével hol ő maga, hol a gyerekek játszottak, és az

tehetséges gyerekek alkotják (az osztálytársam! a szomszédom! az unokatesóm!) – a siker néhány alapvető hozzávalója adott. Már csak odaváló rendező, koreográfus, színész-énekes, százegynéhány órányi próba, ének, tánc, ismétlés újra és újra – csak ennyi kellett.

A korántsem habkönnyű tündérmese

A második világháború még alig ért véget, amikor Radványi Géza 1947-ben elkészíti filmjét. A *Valahol Európában* a világháború éveiben árvaságra jutott, otthontalanul csavargó gyerekek bandáját láttatja, akiknek meg kell küzdeniük a betevő falatért, a túlélésért. Lopásaik miatt körözik őket, hát minden felnőttben elfogatójukat, ellenséget látnak. Mígnem összehozza őket a sors Simon Péterrel, a világtól megcsömörlött egykori karmesterrel. A történet korántsem habkönnyű tündérmese. Ennek alapján készített musicalt 1995-ben Dés László (zene), Nemes István (dal-szöveg) Böhm György, Korcsmáros György és Horváth Péter szövegkönyvével. A történet sikere azóta töretlen: kisebb-nagyobb városokban és falvakban, iskolákban, színházakban és kultúrotthonokban amatőrök és profik mutatják be. 2013-ban Kolozsvárra is érkezett, kettős szereposztásban vitte színre Béres László és Venczel Péter Jakab Melinda koreográfiájában. Tíz kilókat gyarapodtak, húsz centiket nőttek, a cipőjüket már kétszer kellett nagyobbra cserélni: egyre gyakrabban jut eszünkbe, hogy ezzel a szereposztással bizony meg számláltattak a kolozsvári előadás napjai...

„Ha odatesszük a csülköt, meg tudunk csinálni egy-két dolgot”

Sárosi Áron zeneiskolában hatodik osztályos, ő az egyik Kuksi, aki már legalább egy fejjel magasabb, mint egy évvel ezelőtt. „Az egészben a leg-

Fotók: LACZKÓ VASS RÓBERT

• „Földanya, Éganya, szólj, hogy hová megy az út!”

előadás Kolozsváron, mint a bemutatása óta eltelt egy évben a *Valahol Európában*, amelyben a város és a környék többtucatnyi gyermeke játszik – főbb szerepeket is. A jegyeket jóval az előadások előtt elkapkodják – rebesgetik: sietni kell, hiszen a szereplők rohamosan növegetnek kifelé a Trógeregyetem padjaiból. S hogy mi lesz a gyerekekkel a *Valahol Európában* után? Hát diák, majd később talán színész, de az is lehet, hogy boldog vasutas.

A musical belülről kicsit más: az öröm mellett fáradtsággal is jár, a dalolás csillogás mellett sok munka,

így született életképek most már pazar fényképalbumba gyűjtve árulkodnak szomorú pillanatokról. Az album címe természetesen nem lehetett más, mint már a próbák idején magát adó Trógeregyetem. Egy bő évvel ezelőtt, amikor a Kolozsvári Magyar Opera gyerekszereplő-válogatást hirdetett, kevesen sejtették igazán, hogy ekkora társadalmi jelenséggé válik a *Valahol Európában*. Már a válogatón gyanút foghattunk a többszáz jelentkező, a kiválasztott gyerekszereplők száma láttán. Adott egy lassan hetvenéves népszerű történet, a szereplők tömegét a város lakóiból verbuvált

nehezebb az volt, hogy egyeztetsem az iskolai programot, a hegedűórákat a színházi próbákkal. Elég sokat hiányoztam, fáradt voltam, ez a jegyeimen is meglátszott, de megértte. Beletanultunk a színházi, operai életbe, énekelni, táncolni tanultunk. A leginkább a bemutatón izgultam, ahol pedig nem is én játszottam a főszerepet, a bandában énekeltem és táncoltam, de amikor láttam, hogy a társam olyan nagy tapsot kapott, már nem féltem éppen annyira. A hegedűtanárom tanácsa segített még: állj ki, játssz, és ne érdekeljen, hogy milyen káposztafejek néznek téged. Az utóbbi időben kezdünk kinőni a szerepeinkből, változik a hangunk, a magas hangokat kiénekelni már egyre nehezebb. Ha egyszer leveszik műsorról az előadást, hiányozni fognak a próbák, a rendező, a barátok, maga az, hogy ott vagyok, játszom egy darabban, tanulhatok a színészektől. Gondoltam rá, hogy esetleg ezt a pályát is választhatom, de az is lehet, hogy mozdonyvezető leszek” – összegzett Sárosi Áron. Horváth Márton hatodik osztályos, ő a

• Kenyér és pálinka – egy jelenet próbája

akarjuk, és a rendező szavaival élve, odatesszük a csülköt, akkor meg tudunk csinálni egy-két dolgot. Nem vagyok lámpalázás alkat, fellépések előtt nincs ilyen gond, de egyszer alaposan berezelttem a színpadon, ugyanis nagy mikroportövet kaptam, ami az első jelenetemben lecsúszott, de gyorsan zsebrevágtam. Annyi változást észrevettem, hogy előadások után többen odajöttek gratulálni, mindenhol sokan kérdezték, hogy: „Te vagy az a Horváth Márton a *Valahol Európából*?” – mondta el Marci. Azt is elárulta, lemondással is járt ez a szerepvállalás. „Most az jut eszembe, hogy úgy húszan terveztük, hogy járjuk a várost rollerrel, videózzatunk, de aztán szólt a rendező, hogy fontos próba lesz... Ha majd lekerül műsorról az előadás, leginkább a hülyülés hiányzik majd a bandával, bár már megbeszéltük, hogy legyenek bizonyos ciklusonként találkozóink, mint az érettségi találkozók. Mit tanultam a szerepemnek köszönhetően? Azt, hogy a zene az kell” – fogalmazott a Professzor szerepét alakító Horváth Marci.

„Korábban sosem éltem át ehhez foghatót”

„Nagyon örvendtem, hogy beválasztottak, mert sok embert megismerhettem, jó a társaság, és persze szerepelhetek az előadásban – magyarázza Szélyes Nóra, aki az egyik szereposztásban Pötyit játsz-

sza. A negyedik osztályos zeneiskolás kislány jól érezte magát a próbafolyamat során, bár néha kicsit fárasztó volt összeegyeztetni a dolgokat, a tanulást és a színházast. Időnként bizony a reggeli felkelésekkel is bajok voltak, már ha előző este nem bujt éppen idejében ágy-

• Bogdán Farkas Csóró-cselekkel próbálkozik

Professzort játssza. A legnehezebbnek az éjszakába nyúló próbákat érezte, amikor reggel tíztől este tízig gyakoroltak. „A legjobb az volt, hogy egy csomó új emberkével megismerkedtem. Ráébredtettem, hogy ha nagyon

• Ficsúr, egy baba! – Sárosi Áron gyakorol

ba az ember lánya... Boldogan meséli, hogy az intézmény falai között folytatott munka folyamán szép lassan igazi csa-

pat lett a bandából, barátságok kötődtek, s egyszer-kétszer már az operán kívül is találkoznak egymással. Valamivel

• Könczey Ágota (lent) nagyon figyel a porban

egyszerűbb a dolga Nórának, amikor Jenei Eszter bújik Pötyi bőrébe, de nyilván olyankor sem lazásál, azt mondja, kicsit pihenhet, és van ideje megfigyelni, hogy Eszter is jól érzi magát a szerepben. Könczey Ágota tavaly júniusban fejezte be a nyolcadik osztályt, a képességvizsgák miatt főként az okozott némi fejfájást számára, hogy az idejét megfelelően beossza. Ennek ellenére nem volt probléma, sikeresen vette az akadályokat, és élete eddigi legszebb időszakának nevezi az elmúlt egy évet éppen a musical miatt. – Csodálatos volt, egyedi élmény, korábban sosem éltem át ehhez foghatót – nyilatkozta, majd rutinos interjúalanyként sorolja a szép emlékeket:

„A Valahol Európában a világháború éveiben árvaságra jutott, otthontalanul csavargó gyerekek bandáját látatja, akiknek meg kell küzdeniük a betevő falatért, a túlélésért. Lopásaik miatt körözik őket, hát minden felnőttben elfogatójukat, ellenséget látnak.”

mindig jókedvvel érkezett a próbákra, akkor is, amikor az alapoktól kezdtek a tanulást, majd az ismétlésekkel töltött órákra is. – Sosem éreztem úgy, hogy jaj, már megint ugyanazt csináljuk, hiszen itt együtt voltunk. Noha eleinte felét sem ismertük a társaságnak, jól össze-verődtünk, mindenki jól egyezik mindenkiel. A nagyok segítik a kicsiket, a kicsik pedig szórakoztatják a nagyokat – mondja. Egy pillanatig sem bánta meg, hogy jelentkezett, és a rengeteg pozitív tapasztalat között szívesen említi a közönség irányából érkező visszajelzést, a hatalmas tapsvihart, olyankor „a fele társaságnak biztosan eltörik a mécses”. Naná, hogy Ágota is gondolkodott már

• Sógor Déneske, a legkisebb nagyfiú

azon, hogy színész legyen már korábban is, a kellemes élmények csak megerősítették az elhatározást.

„A színpadon elmúlik a lámpalázam”

Sógor Bence 11 éves, bandatagot játszik, és matematikából is kitűnő. Az előadásban egyik testvérét, Dénest is ott láthatjuk, ő első osztályos – nem mellékesen mindketten zeneiskolások. „Nagyon jó volt az elmúlt év, minden nagyon jó volt. Néha későn mentünk haza, tízkor, de azért nem volt annyira nehéz másnap fölkelni. Feküdni hosszasan a színpadon mozdulatlanul, elengedni magamat, az elején ez volt nekem a legnehezebb – de aztán rájöttem, hogy kell. A bemutató

előtt izgultam, és esetleg addig, amíg kilépek a színpadra, de ott elmúlik a lámpalázam. Bence segített nekem az előadásban: elém állt, amikor ki kellett menni, mert rám volt festve az a piros festék, és akkor elém kellett álljon, hogy ne látszódjon” – mondta el Sógor Dénes. Bátyja, Bence azt értékelte, hogy színészekkel ismerkedett meg, új barátokkal találkozott, jobban megismerte a színpadot. „Az emlékezetemet fejlesztette, a

• Sógor Bence a kellékek árnyékában

tánclépéseket megjegyeztem, vagy pedig mindenkinek a nevét. Ez nem sztárság, mert ahogy a rendező is mondta: lemegy az előadás, és másnap úgy megyünk az utcán, mintha semmi se történt volna. Nem kell ezzel dicsekedni vagy hősödni, hogy én szerepelek, és te nem. Akadtak, akik irigykedtek, mondták, hogy jobb hangjuk van, de mondta nekik a magyartanárnő, hogy ha esetleg jobb is a hangjuk, a rendező lehet, hogy nem így képzelte el. Nem vagyok lámpalázás, nem kell izgulni, mert ha izgulsz, nagyobb az esélye, hogy elrontod, és élvezem is a játékot, ez is segít, hogy ne izguljak. Néhány fociédzésről le kellett mondanom az előadások miatt, de most áprilisban az előadásról kell lemondanom, három napra Magyarországra megyek versenyre (Zrínyi Ilona-matematikaverseny, országos döntő – szerk. megj.), és éppen akkor lesz egy előadás. Ha már nem játszunk majd a darabot, hiányozni

fognak természetesen a színészek, de a kapcsolatot szerintem így is fogjuk tartani, találkozunk” – mesélte Sógor Bence. Amikor testvéreikről kérdezzük, Bence és Dávid egymás szavába vágva, nevetve meséli, hogy a maga nyelvén a kis Lilla is énekelgeti a dalokat, hogy *Földanya, Éganya*, még azt is mondogatja néha, hogy „akasszuk föl!” – mert azt hangsúlyosan hallotta mondani a színpadon. Bátyjuk, Samu a sikeres válogatás után kiszállt, azt mondta, rá ne számítsanak, nem akart lemondani a vívásról és a zongorákról.

„Korábban átlagos gyermek voltam – most is az vagyok, csak sok örömmel gazdagodtam”

Bogdán Farkasnak nem lehetett könnyű éve, hiszen nyolcadik osztályos, rövidesen szakaszjáró vizsgát kell tennie. Az előadásban Csóró szerepében láthatja a közönség. „Semmi nem volt

• Fotó: SZÉP ANDRÁS

**• Horváth Marci,
aki Professzornak készül**

nehéz. Akadtak napok, főleg az elején, amikor senki sem működött együtt, a rendező kiabált, hasogattuk az idegeit, nem figyeltünk oda. Nagyon szerettem a jeleneteket, a pillanatok kidolgozását, de a próbák nagyon sok időt elvettek. Eleinte még nem okozott gondot a tanár elé állni és szólni, hogy nincs házi, de aztán már szégyelltem. A bemutató egy életre szóló élmény volt. Eleinte örültem annak, hogy a szüleim színészek, úgy éreztem, hogy emiatt a többieknél tapasztaltabb, jártasabb vagyok ebben a világban, azt gondoltam, vágyó leszek, de aztán rájöttem, hogy

csak egy kis kölyök vagyok, és fontos, hogy rájöttem. Azelőtt nagyképi voltam, laza, de a szerepnek köszönhetően türelmesebb lettem, fegyelmet tanultam, színházi téren és általában. A szüleim miatt mindenki többet várt el tőlem, ez néha jó, többször nem anynyira” – magyarázta Bogdán Farkas. Azt is megosztotta velünk, hogy egyetlen mondatról félt nagyon. „Van egy rész, ahol szólóban három mondatot kell elénekelnem, az első a legmagasabb számomra: „A rosszak szmokingot hordtak, a jók meg kemények vol-

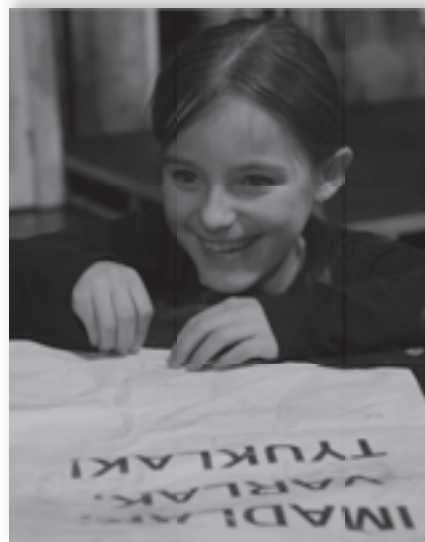
• Album és szerzője

tak...” Attól mindig félek, de mihelyt azon túljutunk, teljesen felszabadulok. Hat előadás után némileg biztosabbá váltam, de az az egy-másfél perc, amíg állsz és hallgatsz a színpadon, utána jön az a szám... Korábban átlagos gyermek voltam – most is az vagyok, csak sokkal több örömmel gazdagodtam” – mondta el Farkas. A barátságról, csapatszellemről, sőt a közösségi oldalról szóló véleményét is megfogalmazta. „Töröltem a Facebook-oldalamat, mert bombaszerűen húsz ismerősnek jelölés érkezett egyszerre, a legtöbb lányoktól. Nem azért akarok a fél világgal megbarátkozni, mert láttak egy jó produkcióban. A jó barátsághoz az kell, hogy tényleg megismerjek valakit. Az emberek egyszerre sokkal kedvesebbek lettek, ez jólesett és viszonzottam, de belülről nem volt igazán jó. Én eddig is Csóró voltam a mindennapokban” – fejtette ki. Úgy fogalmazott, nem kellett lemondania semmiről a próbák, előadások miatt, esetleg egy-két futásról

a Sétatéren, de nagyon zsúfoltak lettek a mindennapjai. „Elég rendetlen tanuló vagyok, és nem töltöttem el elégedettséggel a próbavizsgám eredményeit. Két hónap múlva vizsgáznom kell, de most

„Sosem éreztem úgy, hogy jaj, már megint ugyanazt csináljuk, hiszen itt együtt voltunk. Noha eleinte felét sem ismertük a társaságnak, jól összeverődünk, mindenki jól egyezik mindenkivel. A nagyok segítik a kicsiket, a kicsik pedig szórakoztatják a nagyokat.”

már a próbák nem olyan iramban zajlanak, mint a bemutató előtt, nem veszik el annyi időmet. A csapat hiányozni fog, hiszen nagy utat jártunk be, míg megismertük egymást annyira, hogy tudjuk,

**• Szélyes Nóra,
a mindig mosolygós Pötyi**

kinek milyen szokásai vannak, mit szeret, mitől fél (az én mondatomról is mindenki tud) – egy csapat, egy család lettünk. Azt hiszem, szétszóródunk majd a nagyvilágban, ami nem baj, viszont az igazi barátságok megmaradnak” – összegezett Bogdán Farkas.

KEREKES EDIT

A varáz a kolozsvári Wal

...gyógyíts meg, Zene, / te, Mindenségé, édes üteme /
a fájdalomnak, Varázsflauta, / varázsjáték, te, tündér
mámora / hitnek, reménynek
(Szabó Lőrinc: *Mozart hallgatása közben*)

Sok éve dédelgetett álom valósult meg április 8-án a kolozsvári Waldorf Líceumban: Wolfgang Amadeus Mozart *A varázsflauta* című operájának zenés színjáték formájában átdolgozott változatát mutatták be az iskola magyar tagozatának 5. és 6. osztályos diákjai Papp Emese tanárnő irányításával, közreműködött az iskola hangszeregyüttese Szabó Mária tanárnő vezetésével. Az előkészítő munka két hónapon át zajlott, az iskola diákjai és a besegítő tanárok is lankadatlan lelkesedéssel vettek

Varázsfuvola Sándor Líceumban

részt a munkában. A szövegeknyvet megvágni, az opera zenéjét átdolgozni, a színpadképet és a díszleteket megtervezni, a jelmezeket elképzelni és megvarrni – mindebben egyként működött közre a teljes magyar tagozat. A *Varázsfuvola*-láz még a kicsik körében is elragadott mindenkit, az előkészítő és a 2. osztályosok műsorfűzeteket „gyártottak”, a 3. osztályosok szerepet vállaltak, a negyedikesek a plakátokat készítették el. Az előadás létrejöttében külső segítség is érkezett: a Kolozsvári Magyar Opera színpadot kölcsönzött, számos szülő és barát pedig anyagilag vagy felszerelésekkel támogatta a kis szereplők sikeres játékát. Az előadást május végén megismétli a lelkes csapat, ugyanakkor a jövő tanévben erdélyi és magyarországi iskolákban vendégszerepelnek majd.

FOTÓK: TÓTH ORSOLYA

Leplet a problémára?!

– Gondolkodjunk csak, mi az a téma, amivel ma bedobhatnánk magunkat a médiának – vakargatta kopaszodó fejét kétezer-tizenvalahányban egy napsütéses reggelen, az uborkaszazon kellős közepén a mittudoménhánydik tanügy-miniszter.

– Mit szólna az egyenruhákhoz? – kérdezte frissen kinevezett sajtótanácsadója.

– Mi van az egyenruhákkal? Nálunk nincsenek is egyenruhák! – horkant fel lkszuleszku miniszter.

– Hát legyenek – somolygott ravaszul a tanácsos – Képzelve el, hetekig, ha nem hónapokig fog rágódni rajta a sajtó. Az ellenzék nyilván követelni fogja, hogy bizottságot alapítsunk, vizsgáljuk meg, mennyire időszerű a probléma. A gyermekjogvédelem is beveszi a maszlagot, a szülőbizottságok dettó... Forrásokat kapunk a bizottság felállítására, szakértőket alkalmazhatunk, közvita... na érti már?

– Ha végül tényleg bevezetjük, nyert ügyünk van. Központosítjuk az

uniformisbizniszt, licit, textilgyárak – ragadt át a lelkesedés a miniszterre –, ha meg mégsem sikerülne átverni őket, akkor majd emberarcúsdit játszom, és a fiatal szavazóknál nyerek néhány piros pontot: azt fogom mondani, hogy meggyőztek, éljen a sokszínűség. Briliáns ötlet, te kölyök, egyszer még sokra viszed. Hívd a titkárnőt. Nyilatkozatot adunk ki.

A „komoly és fontos” kérdések

Hát talán így kezdődött. De az is lehet, hogy a miniszter csupán szépet álmodott saját gyerekkoráról, amikor minden reggel repeső örömmel kötötte nyakába ropogásra vasalt pionírnyakkendőjét. Vagy... nem tudom... igazából fogalmam sincs, bár érdekelne, hogy miért és hogyan jutottak ott fenn arra következtetésre, hogy a román oktatási rendszer minőségén, a benne élő gyerekek és felnőttek életén sokat lendítene az uniformis viselése. A kocka el lett vetve, az ajánlás

megszületett, iskolák igazgatói, szülői szövetségek, diáktanácsok feszülnek egymásnak. Egyes helyeken így, másokon úgy döntenek... vannak demokratikusabban és konszenzus nélkül meghozott határozatok. És egyre több gyerek bújik egyenpólóba, -nadrágba, -szoknyába, -mellénybe országszerte. Örülünk neki? Van bennünk sikerélmény? Jól mutat az egyforma? Hosszú ideje azon rágódom, hogy tényleg, mi indította el ezt a lavinát. Mert túl sokat divatoztak a lányok a suliban? Túl sok a festett haj és köröm? Mély dekoltázs, térdmagasságba lelógó farmerfenék? Elviselhetetlen a feszültség a tehetősebb és a szerényebb anyagiakkal rendelkező diákok között? Észrevettük, hogy a gyerekek nem szeretik az iskolát, ahová járnak? Érezték, hogy mennyire lemaradtunk a nyugati színvonaltól?

Komoly és fontos kérdések. Komoly és valódi válaszokat érdemlő problémák ezek. És ha valaki úgy gondolja, hogy ezekre a kérdésekre a válasz az

Az egyenruha ügye a sepsiszentgyörgyi Mikesben

Lesz egyenruha a Mikes Kelemen Főgimnáziumban, de értekezleteken egyeztetnek a szülőkkel, valamint fokozatosan vezetik be a viseletet – döntött március második felében az iskola vezetőtanácsa. A Székelyhon.ro-n olvasható összefoglalóban az áll, az ülésen a nemrégiben beadványt megfogalmazó szülők közül is részt vettek. A vezetőtanács tagja Zsigmond József városi tanácsos is, aki a gyűlést követően elmondta: döntésük értelmében minden diáknak ajánlják az egyenruhát, de nem kötelezik. Ugyanakkor az iskola vezetősége reméli, hogy idővel minden diák szívesen viseli majd az iskola jelvényével ellátott ruhát. A döntés szerint a kezdő osztályoknak a következő tanévtől vezetnék be a viseletet, így a nulladik, az első, az ötödik és a kilencedik osztályosoknak kellene viselniük – és a szülők is előre tudnák, hogy ebben az iskolában

egyenruha van, így eldönthetnék, hogy oda íratják-e a gyerekeiket, vagy sem. A már ott tanuló diákok viszont maguk dönthetik el, hogy felveszik-e az egyenruhát, a szülőértekezleteken pedig a szülők is megvitatják a kérdést. Zsigmond József elmondta, annak idején ő maga is tiltakozott az egyenruha ellen, de nem elvi megfontolásból, hanem a ruha kinézete miatt. „Az egyenruha egyrészt megszünteti a társadalmi-szociális különbségeket az iskolában, másrészt mindig egyfajta identitástudatot kölcsönöz viselőjének. Nyugati nagyvárosokban több helyen is bebizonyították, hogy csökken a lógások, igazolatlan hiányzások száma, hiszen a diák így felismerhető, azonosítható. Ugyanakkor az egyenruhának kohéziós jellege is van. Úgy gondolom, hogy nem hiába hordanak a világ legjobb iskoláiban egyenruhát, hiszen ha nem lenne különleges szere-

pe, nem vezették volna be. Különben a nyugat-európai iskolások számára is a szülőknek kell megvásárolniuk az egyenruhát, ez sehol sem ingyenes” – magyarázta Zsigmond József. Mint ismeretes, nemrég sepsiszentgyörgyi szülők gyűjtöttek aláírásokat az egyenruha mentes iskoláért, mivel – mint mondták – felkészületlenül érte őket az uniformis bevezetése – ez úgy valósult meg, hogy az osztályok képviselőinek előzőleg nem állt módjukban osztályközösség véleményét kikérni, és ez alapján voksolni. Váncsa Jenő szülő azt mondta, örül, hogy az iskola vezetősége elfogadta beadványukat, és újratárgyalták az egyenruha ügyét. Ők továbbra is elletnek, de mivel elkezdtek az iskolában az erre vonatkozó felmérést, és az eddig megkérdezett osztályok többségében szeretnék hordani a diákok, így el kell fogadni.

Hírösszefoglaló

egyenruha.... az bátran menjen el „szivarvégszedőnek”.

Mert:

1. A hazai öltözködéskultúra a bányabéka hátsófertályát is alulról nézegeti. És nem, nem azért, mert úgy állunk anyagilag a legtöbben, hogy a hazai színésznők krémjével leggyakrabban turkálókban fut össze az ember. Nem azért. Hanem inkább azért, mert senki semmikor nem áldoz időt, energiát arra, hogy komolyan vegye a problémát. Hogy szembenézzen az al, hogy nincsenek valódi példaképek, nincsenek fórumok, ahol az átlag diák megtudja, mi a nekivaló, milyen üzenetet hordoz a holmi, ami róla lelóg (vagy feszül). Hogy mire számítson egy munkahelyen, miért fontos az, hogy egyféleképpen öltözzünk munkába (iskolába) menet, és máshogyan színházba vagy bulira. A szülei, a tanárai és kortársai hasonlóan fantáziátlanul néznek ki. Mit sem tud a színéről, anyagokról, kombinációkról. Maradnak a celebek színpadi gúnyái inspirációnak, ami persze tragikomi-

„Azt szeretném, ha az iskolában törődnének vele, megtanítanák olyan dolgokra, amiktől jó, értelmes, hasznos, toleráns, kreatív, boldog felnőtt lesz belőle. És úgy bánnának vele, hogy szívesen menne oda, és büszkén mondaná fűnek-fának, hogy hova jár. És soha nem gondolná azt, hogy egy problémát megoldhat úgy, hogy (egyen)leplet borít rá.”

kus. Nézzünk bele a tükörbe: hány anya magyarázta el lányának, higgadtan egy délután süti és kakaó mellett – nem ordítva, mikor már kilépett volna a házból Rihannának maszkírozva –, hogy nem azért bajos kipakolni a mellét, mert nem illik, hanem azért mert olyan üzenetet hordoz az ilyen viselet, hogy őt nem tisztelni, szeretni és megbecsülni, hanem használni kell.

• „Túl sokat divatoztak a lányok a suliban? Túl sok a festett haj és köröm?”

2. A tehetősebb és szerényebb anyagiakkal rendelkező diákok közti különbség akkor is megmarad, ha mindenki ugyanazt az egyenruhát hordja. Tapasztalatból tudom, hogy a nyolcvanas években is pontosan tudtuk, hogy kinek mennyi a pénze, hiszen az uniformis alatt hordott farmer- vagy cicanadrág, cipő vagy selyemharisnya ékes bizonyítéka volt a lehetőségeinknek. Nem is beszélve arról, hogy ceruzák, tollak, tolltartók, de az uzsonnára hozott szendvics sem tudott egyforma lenni.

3. Az egyik legelvetemültebb érv az egyenruha bevezetésére: a gyerek legyen büszke az iskolájára, hordja büszkén az intézmény jeleit. Tényleg? A büszkeséget lehet csak így indukálni? És mi van azzal, hogy felmérések bizonyítják, hogy a diákok túlnyomó része szorongva megy iskolába? Hogy az iskola leginkább a folyamatos számonkérés helyszíne? Hogy szinte senki sem kíváncsi rá, hogy a gyerek mit gondol, csak azt kérdezik: mit jegyeztél meg abból, amit mi mondtunk neked? Egy ilyen helyre legyen büszke a gyerek? A tiszteletet, a megbecsülést ki kell érdemelni – a felnőtteknek is, az intézményeknek is. A kötelező vitézkötés a mellényen pedig ezt nem fogja megoldani.

4. A nyugati színvonal. Eton – ugye, az örök példa, hogy ott is uniformis van.

Rossz példa. Az Eton ugyanis elit iskola. L'art pour l'art utánanéztam az egyenruháiknak, mert van nekik kimondottan erre szakosodott online boltjuk. Érdemes szétnézni és megszámolni, hogy hányféle anyagból, színből és modellből lehet választani. Mert ott a cél nem az egybemosás, hanem a kényelem és a jelzése annak: MI SOKFÉLÉK VAGYUNK, DE EGY DOLOG ÖSSZEKÖT: GAZDAGOK VAGYUNK, ÉS AZ ETONBA JÁRUNK HARRY HERCEGGEL.

Hát addig is, ameddig az etoni színvonalat megüjtjük az oktatás minősége, az intézményeink infrastruktúrája stb. tekintetében, addig hadd ne legyen az a legnagyobb bajunk, hogy nem hasonlítunk az angolokra.

Nem szeretem, hogy a gyermekemnek egyenruhát kell hordania. Azt szeretném, ha az iskolában törődnének vele, megtanítanák olyan dolgokra, amiktől jó, értelmes, hasznos, toleráns, kreatív, boldog felnőtt lesz belőle. És úgy bánnának vele, hogy szívesen menne oda, és büszkén mondaná fűnek-fának, hogy hova jár. És soha nem gondolná azt, hogy egy problémát megoldhat úgy, hogy (egyen)leplet borít rá.

ALBERT ANTAL
ORSOLYA

Mindenki másképp tanított-tanult az Iskola másként keretében Maros megyében

A természet mint tanterem

Iskola másként a neve annak a program-sorozatnak, amelyet a tavaszi vakáció előtti héten szerveztek országszerte a diákok számára. Idén az április 7. és 13. közötti hétre esett a rendhagyó eseménysorozat, amelynek keretében a Maros megyei gyerekek múzeum- és állatkert-látogatáson, különböző versenyeken, kirándulásokon vettek részt, de akadt olyan pedagógus is, aki moziba vagy éppen Kolozsvár-nézőbe vitte az osztályt. Az Iskola máskéntől megoszlanak a vélemények.

• László Hanna Krisztina

Három éve vezették be a romániai állami oktatási rendszerbe az Iskola másként elnevezésű eseménysorozatot, amely a tavaszi vakáció előtti hetet fedi le a „Tudj meg többet, légy jobb!” jelisével. A rendhagyó oktatási héten a pedagógusokon múltott, hogy melyik osztály milyen tevékenységeken vett részt: sport-, kulturális vagy egyéb oktató-jellegű programra vittek a fiatalokat.

A biztonságról és a pályaválasztásról

A programpaletta rendkívül változatos volt Maros megyében: az E-On gázszolgáltató és a Horea sürgősségi felügyelettség munkatársaitól például az energiáról és a biztonságról hallgathattak kiselőadást a diákok: interaktív leckék segítségével az energiaforrások helyes használatáról, valamint arról tudhattak

meg többet, hogy mit kell tenni tűzvész esetén. A Romániai Magyar Közgazdász Társaság marosvásárhelyi szervezete a tizenkettedikes diákok számára szervezett pályaválasztási karavánt helyi vállalkozók, szakemberek bevonásával. A Sapiientia EMTE marosvásárhelyi kara is a 9-12. osztályos magyar diákokat célozta meg, számukra szerveztek nyílt napokat a rendhagyó oktatási hétre. Több százan keresték fel a koronkai campust, ahol a tanszékek standjainál az érdeklődők kipróbálhatták például az egyetemisták által készített pneumobilt, megtekinthették a szakbemutatókat, végezhettek fordítási gyakorlatokat, és ami talán a legfontosabb: kérdéseket tehettek fel az oktatóknak és a hallgatóknak az egyetemmel, a szakokkal, a követelményekkel és a későbbi elhelyezkedési lehetőségekkel kapcsolatban.

• Varga Katalin

Az egészséges táplálkozásra való nevelés

Az Iskola másként eseményeit a kisebbek élvezték igazán, ők még játékosan-bohókásan szereztek új ismereteket. Őket célozta meg a programba első ízben bekapcsolódó Petry húsfeldolgozó üzem. „Saját gyerekeink esetében tapasztaltuk, hogy mennyire élvezik, ha betekinhetnek a „színfalak” mögé. Úgy érzik, titkokat tudnak meg az ételekről, amelyeket nap mint nap otthon fogyasztanak. Az egészséges táplálkozás jegyében az egészségszpiramis

kapcsán kiselőadást tartottunk, valamint testmozgást is szerveztünk számukra” – mondta Varga-Pál Petry Zsolt igazgató. Megtudtuk, hatodik osztályosok voltak a legnagyobbak, akiket fogadtak, az öt nap alatt mintegy 500 gyereket. A felvágottak, húskészítmények „birodalmába” látogattak a Stefánia óvoda picinyei is, a Gomba és a Méhecske csoport tagjai voltak az elsők, akik betekintést nyertek a töltés, füstölés és raktározás folyamatába, ugyanakkor nyuszikat és bányákat simogathattak és etethettek. „Fontosnak tartottam elhozni a gyerekeket, mert beláthatnak a kulisszák mögé, hogy miként készül az, amit megeszünk. Sok család

• Szabó Beáta és Bíró Renáta

sok felvágottat, húsfélét eszik, ezt a gyerekek ismerik, és kíváncsiak, mi van benne” – ismertette Sütő Edith óvónő. A négy és fél éves László Hanna Krisztina elárulta, neki a ló a kedvenc állata, egyszer pedig ő is „megült” egy pónit a cirkuszban. A hatéves Boér Henriettának a nyuszik „édes pojlja” tetszett leginkább, barátnőjének, Márton-Madaras Csengének pedig a lovak, hiszen ő Hagymásbodonban szokott „lóra pattanni”, és mindketten láttak már otthon disznóvágást.

Színház, tánc és sport

Az Iskola másképp keretében a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház 2522 diákot fogadott előadásaira. A Maros megyei iskolák március közepétől folyamatosan

jelentkeztek a kulisszajárással egybekötött színházlátogatásra, az előadásokat pedig kedvezményes árú csoportjeggyel tekinthették meg. A sportbarátok – első sorban a pedagógusok, hiszen a programpontokat ők választották ki – ingyenes aikidotanfolyamokon is részt vehettek, igaz, erre a húsvéti szünetidőben is jelentkezhetek. A Maros Aikido Sportklub tagjai szerint a romániaiak 60 százaléka sosem sportol, így erre a sportra kívánták felhívni a figyelmet. Az önvédelem és tor-

• Boér Heni és Márton Csenge

na elemeit ötvöző aikido modern harcművészet, amely Európában 1952-től terjedt el Tadashi Abe mester jóvoltából.

A Maros Művészegyüttesnél is szükség volt állóképességre, hiszen a diákok, miután ingyenesen megtekinthették a néptáncegyüttes *Mátyás király álruhái* című előadását, táncházban vehettek részt. Barabási Attila igazgató szerint fiatalokba kell bevezetni a néptánc világába a gyerekeket ahhoz, hogy felnőttkorukban is szeressék azt. „Mi is hozzá akartunk járulni a »végre szeretem az iskolát« érzéshez. Népi ruhákból nyílt kiállításunkkal a hagyományokban gazdag vidékünket mutattuk be a diákoknak, román, magyar, székely, szász és cigány népviseletet” – mondta Barabási Attila. A művészegyüttes 5-6000 diákhoz jutott el a héten, közülük 3500-4000-et a kövesdombi székházban fogadtak. „Nem szívesen megtanulni a néptáncot, megismerni a hagyományokat, a múltat, a népviseletet, bár lehet, hogy a Facebook világában nem ez a divat” – szólta a diákokhoz Illés Ildikó Maros megyei tanfelügyelő-helyettes, aki szerint rendkívül változatos az idei Iskola másként felhozatala. „Tizenöt éve vezetek magyar hagyományápoló kört az iskolában, és fontosnak tartom bevezetni a diákokat

ebbe a világba, mert a hagyományokat ápolni, gyakorolni kell, nemcsak örökölni. A kisiskolásoknál játékos formában kell elkezdni, hogy belopjuk a szívükbe. Azt tapasztalom, hogy felnőttkorban a honvágyban is megnyilvánul, a külföldre szakadt egykori tanítványaim erőteljesen visszaemlékeznek a körben végzett tevékenységre, ez feltöltődést jelent” – tudtuk meg a marosvásárhelyi Serafim Duicu Általános Iskola tanítónőjétől, Babos Ibolyától. „Elfogadjuk más népek kultúráját, de a sajátunkat nem hagyjuk” – tette hozzá. A nulladik osztályos, azaz 6 éves Szabó Beáta és Bíró Renáta Judit elmondta, farsangkor a szülőket és a nagyszülőket, illetve a „tesókat” is bevonták a mókába, ők is beöltöztek, Cseh Norbert apukája volt például a cigányasszony.

• Illés Ildikó

Tanterem a természet

Érdekes programnak számított a Rotaract Téka Klub által kifejlesztett ütközésszimulátor is, amely a biztonsági öv használatának fontosságára hívta fel a figyelmet, és amelyet több oktatási intézményben bemutattak. A hét eleji napsütés pedig kedvezett a szabadtéri tevékenységeknek, ami az Outward Bound (OB) csapatának is jól jött. Mintegy 120 iskolás térképpel és iránytűvel tájékozódott, túrázott, sziklát mászott. „A csoportok számára szakképzett outdoor-oktatók biztosították az élményszerzést, amely által a részt vevő diákok elsősorban saját magukról tanulhattak, személyes határaikat tolhatták ki, de társaikat is megismerhették új, a hétköznapi életől eltérő helyzetekben. A gyerekek tanterme a természet volt: az erdők, dombok, hegygerinc. Túráztak térképpel és iránytűvel a kezükben, magas és alacsony kőtérferti elemeken próbálták ki bátor-

ságukat: mászófalat és sziklát másztak, ládatornyot építettek, Jákob-létrán és párhuzamos gerendákon egyensúlyoztak, és interaktív csoportfeladatokban fejlesztették kreativitásukat, és gyakorolták az aktív részvételt” – tájékoztatott az OB PR-referense, Varga Katalin.

Szintén a természethez kötődött a Só útja idénynyitója a Nyárádmentén: a marosvásárhelyi Fókusz Öko Központ 2008-ban nyitotta meg Maros megye első zöld útját azzal a céllal, hogy népszerűsítse a természetbarát turizmust.

Vagy vakáció, vagy tanítás

Az erdőszentgyörgyi Szent György Iskolaközpont biológiatanára, Szatmári Borbála elmondta, náluk gulyásfőző, környezetvédelmi és fodrászatversenyt, sporttevékenységeket szerveztek. „A kisebb diákok élvezik, a nagyobbaknál változó, de sokkal kevesebben jönnek el, főleg az ingázók maradnak otthon” – ismertette. A szülők véleménye megoszlik az Iskola másként rendezvényeiről. Kiss Dalma, az egyik diák édesanyja úgy véli, a rendhagyó iskolai hét eléggé „zsebbe nyúlós” a szülők számára. „Mi ezt nem kértük, de ha már van, akkor legalább az állatkertet, múzeumokat, mozi – amik az önkormányzatokhoz tartoznak – ingyen látogathassák a gyerekek. Azt megértem, ha kirándulni mennek. A fiam volt Segesváron, ami nagyon érdekes, tanulságos volt bemutatókkal, utána meg hazafele megálltak lovagolni. Hétfőn moziba mentek, kedden egy hölgy az egészséges életmódot vázolta úgy, hogy készítették egy görög salátát, szerdán tojást festettek és állatkertbe mentek, csütörtökön Segesvárra kirándultak, péntek szabad. Szerintem inkább vágtak volna le június utolsó hetéből, hogy ne 22-éig járjanak a dög melegben suliba” – válaszolta. Hozzátette, nagyon elégedett a tanító nénivel, mert a tevékenységeket előre leegyeztette a gyerekekkel.

„Nem vagyok oda ezért, de szerencsére nagyon ügyes a tanító nénink. Azt gondolom, hogy nincs értelme ideoda vonszolni a gyerekeket a városban, mert régen rossz, ha csak ilyenkor mennek múzeumba. Sajnos olyan is történt, hogy a hatodik osztály Kolozsvárra ment shoppingolni. Vagy legyen vakáció, vagy legyen tanítás” – fogalmazott Peres Annamária.

GÁSPÁR BOTOND

A nagy város

Kolozsvár egy olyan város...

ahol az éjjeli pillangók lesre indulnak,
vagy pillangólesre indulnak az éjjelek?
ahol éjszakákon át kába tekintettel bámul valaki a Bulgakov lépcsőjéről,
vagy csak egyszerűen be van tépve?
ahol a Főtér soha nem alszik, s az öregek szerint Mátyás a sírjában forog,
vagy Mátyás nem alszik a főtéren, s az öregek forognak a sírjukban,
vagy mi van?
hol a Szabók bátyája körül a magassarkú hangja elhal,
vagy csak új kliens érkezett?
ahol vasárnap templomokba menő öregeken és alkoholtól csattant fiatalokon kívül más nincs
vagy alkoholtól csattant, templomba siető öregek?
ahol ha valakitől megkérded, milyen város, felcsillan a szeme,
vagy csak nem tudja mit beszél?

...mert Kolozsvár ilyen város.

HEGEDŰS ZSÓFIA

**12. osztályos,
Kolozsvár**

Egy perc és a töredékek...

Egy perc és a töredékek,
álmok és léptek, kinyitott ablakok, furcsa
emberek vettek körül.
én nem akarom bántani az embereket.
És nem akarlak bántani téged,
hagynám, hogy mint indák
övezzen át téged a remény, a hajnalok
kínálta fény, a sok eső (törött üvegek).
S talán csak álmok vagyunk, csak

egy-egy emberéletnyi gondolat, mely
behálózza a mindennapokat,
...csend ül most a nyakamon, áporodott,
nem is tudom, mikori csend,
és átváltoztat. Megváltoztatott.

FARKAS ÁGNES ANNA,
**8. osztályos,
Kolozsvár**

Átrohanok minden éjszakán egy neonszínű hold alatt

Kirepültek kezem közül határait,
szétfeszült idegeken táncolok
s hogy el tudom dobni
minden valóságom
egy elcseszett boldogsáért.
A legegyszerűbb szavak a
legegyszerűbb érzelmek is
nehezebbek minden
meghajlásnál vagy széttörésnél.
Kifeszítenek saját boldogságkeresztmre.
Hajnalként állok az ablakod alatt,
szétfolyik rajtam a nap.
suttogásokból építek csendet,
hogy minden elmúlik,
mire elkezdődne.

A tenyeremben mindig ősz van,
s arcomból is odafolyik a gyűlölet,
hogy szerethetnék,
vagy okádhatnék
minden gondolatától.
Amikor utoljára láttalak
szempillámon ültél,
árván, mint egy madár,
aki saját tollából rakott fészket.
Lehunytam a szemem, te meg lezuhantál.

KUSZTOS ANNA
**9. osztályos
Sepsiszentgyörgy**

Hétköznapiak

A fájdalomnak nincsenek tájai.
Te jó szobrász vagy.
Hétfő szajhaság, kedden vagy másé,
szerdára elveszítelek.
A halál rám adja nászruháját,
csöndbe öltöztet, nem rám szabták.
Csontig vetkőzöm, vacogok,
mint a csempepadlón, háttal
míg te a forró vizet szeretgetted.
Csütörtökön retusálalak, mindig szebb leszel.
Öklendezem.
Elég volt.
Én csak bele akarok fagyni minden első
hóba, szerelembe, sikításba.
Elég volt.
Megtagadok minden szeretetet,
nem szeretek és ne szeressenek.
Péntekre az utolsó rúzsolt is lekopik
az ágyról.
A hétvégét berakták a lelkiismeret leltárába.
Most már mindig névtelen maradok.

Ha én főzném Jézus utolsó vacsoráját

Előétel

Neonzöld fényben égnek a levelek.
Csupa tej a föld.
Protonszámaink égbe emelkednek,
és onnan éneklik az örökkévalóságot.

Ó mindenség, engedj elmennem!

Desszert

Hamis vagyok, hamisan létezem.
Szelencébe zártam minden-mindenem.
Átröpülök most majd a mindenem
Fogócskázol velem, életem!

Szedjék darabokra!

KALI ÁGNES

11. osztályos, Sepsiszentgyörgy

A rezignáltság szimplicitása

Z. P. nyomán

mi ez a taszító rezignált vonzás
mi folyton a hatalmába kerít
ha meglátlak vagy rád gondolok formás
alakod lényed vágyva? nem most nem itt.

mért vagyok kapásból ily elesett
ha amúgy fel sem löktél mon cherry?
mért e honvágy feléd ha keveset
ad? most akkor ki is vagyok: Tom, Jerry?

minden mi mozgat szörnyen evidens
még sincs rá létező szavam végre.
ez épp biztosan a lét – emígy nyers’ –
elviselhetetlen könnyűsége.

csak az köt le ha ülök a blantom
szárnyán és várom hogy rám pirkadjon.

Milyen volt...

J. Gy. nyomán

Milyen volt lépése, alig emlékszem,
de az megvan, hogy kiadós zápor
nyáron rátereli létem egyrészen,
másban meg, hogy kecses lépte távol.

Milyen volt kék szeme krátertengere,
inkább él. De az zihér, ha nézem
a Holdat – végülis már ez szemtelen –,
kevésbé hat bármely Facebook-képen.

Milyen volt vörössége, tisztán látom.
Az őszi erdő rozsdaszínei,
a november ötök: felezőátlóm.
Történjen bármi: ott vagyok neki.

CSINTA ÁRON

12. osztályos,
Sepsiszentgyörgy

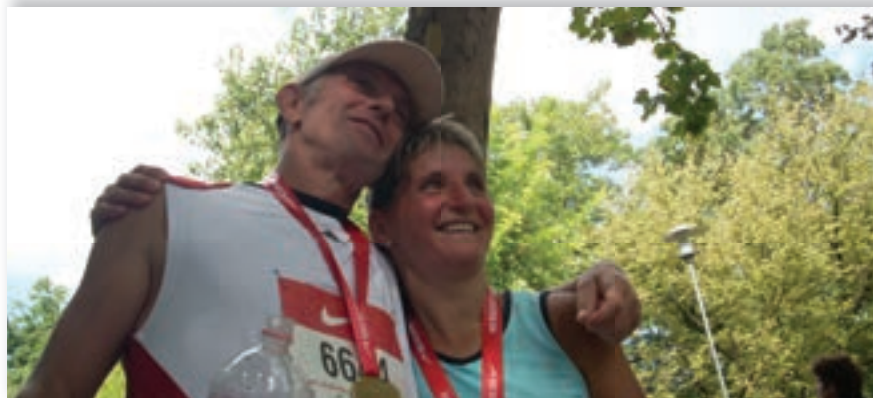
Beszélgetés Filip Zoltán és Márta szatmárnémeti testnevelő tanár házaspárral

Megszerettetni a sportot az iskolában

Csupán néhány testnevelésóráján vettem részt, de a sportért már iskoláskorban rajongó emberként nagyon szerettem ezeket az alkalmakat. Filip Zoltánt, a szatmárnémeti Kölcsey Ferenc Főgimnázium korábbi testnevelő tanárát határozott természetéről ismerik – azt pedig mindenki tudja, hogy számára a diákok egészsége, mozgáskultúrájának

lésoktatás elfogadásáról, a legkevésbé motiválható korosztályokról és arról is beszélgettünk, hogy milyen szerepet játszanak a szülők az egészséges életmódra nevelésben.

– Ha jól tudom, korábban élsportolóként atletizáltak. Innen egyenes út vezetett a testnevelő tanári pályára?

• **Példát mutatnak.** Filip Zoltán és Márta nemcsak oktat, aktívan sportol is

• **Testnevelő és szülő.** Filip Zoltán úszni tanítja a kislányát

kialakítása a legfontosabb. Szintén testnevelő tanár feleségét, Filip Mártát – aki jelenleg is a főgimnáziumban tanít – egy nyaralás alkalmával ismertem meg. A sport iránti elhivatottság az ő esetében is azonnal észrevehető. Mindkettőjükről elmondható, hogy nemcsak mozgásra nevelnek, de aktív életmódjukkal példát is mutatnak diákjaiknak. A testneve-

lés- és oktatás elfogadásáról, a legkevésbé motiválható korosztályokról és arról is beszélgettünk, hogy milyen szerepet játszanak a szülők az egészséges életmódra nevelésben.

is vittük. A testnevelői pálya felé rögzös út vezetett – hiszen nem minden élsportolóból lehet jó testnevelő tanár vagy jó edző. Azt tapasztaltuk, hogy a diákok és maga a sport iránti szeretet a legfontosabb.

– Manapság sok esetben töltelékanyagként tekintenek gyerekekre, szülők, sőt egyes pedagógusok is a testnevelésórákra. Nyilván a hozzáállás az adott intézménytől, illetve az iskola- és tanári közösségtől is függ. Önök mit tapasztalnak, a korábbi évekhez, akár generációkhoz képest miként változott a testneveléshez való viszonyulás?

– Többféleképpen változott. Úgy érezzük, hogy a tanárkollégákat és a szülőket a legnehezebb meggyőzni a testnevelésórák fontosságáról. A gyerekeket talán könnyebb rávenni, mivel ők a saját bőrükön tapasztalják a sporttal járó sikerélményt, a munka gyümölcsét. A testnevelés fogalmának megítélése – sajnos azt kell mondanunk, hogy – nem javult az idők során, ellenkezőleg, egyre inkább rossz irányba változott. De természetesen ehhez a rendszer is hozzájárult – és a rendszerre jellemző, hogy az iskolában 1-2 testnevelésórát tartanak hetente, gyakori a tornatermek hiánya, az udvarok felszereltségének hiánya, illetve sok esetben a vezetőség hozzáállása sem megfelelő. A legsúlyosabbnak azt tartjuk, hogy a diákok túl vannak terhelve a rengeteg tantárggyal, és nincs lehetőségük kikapcsolódásra, vagy olyan tantárgyakat tanulni, amelyek érdeklik őket.

– Sokszor elhangzik, hogy a testnevelés metodológiája (talajtorna, atlétika, labdasport) régóta változatlan. Hogyan vélekednek, melyek ennek a rendszernek a hiányosságai, esetleg pozitívumai?

– A módszertan és a metodológia elavult, de a korábban már említettük, hogy miért. Ha lehetőség lenne az iskolán belül arra, hogy a diák megtanuljon úszni, vagy olyan sportágat válasszon, amelyet szeretne – akkor biztosan több kedvvel menne órára.

– A gyermekek hétközben négy-hét órát ülnek az iskolapadban, majd hazamennek, és leülnek a televízió vagy számítógép elé.

Filip Márta 1970. december 14-én Szatmárnémetiben született. Egyetemi diplomát Kolozsváron, mesterfokú végzettséget szülővárosában szerzett. Szüleitől örökölte a sport szeretetét, ötödikes korától atlétizált. Sprints számokban és távolugrásban, illetve 400 méter gáton versenyzett, országos szinten legjobb eredménye 4. hely. A tanári pálya elkezdése után félmaratoni versenyeken indult, legutóbb Debrecenben harmadik helyen végzett. Tanári pályáját a pusztadáróci általános iskolában kezdte, majd Batiz, Egri és Avasfelsőfalu kitérővel a véglegesítő vizsga után 20 évig Pusztadárócon oktatott. A 2014-es iskolaévtől a Kölcsey Ferenc Főgimnázium pedagógusa.

Milyen veszélyekkel jár ez a mozgás nélküli életmód?

– Tapasztalatunk szerint nemcsak 4-7 órát ülnek a gyerekek a padban, hanem annál sokkal többet. Például három órákor ér véget a tanítás, aztán „kínózuk” még két órát az edzésen, és még olyan diák is van, aki elkérezkedik azért, hogy valamilyen magánórára is elérjen. Feltesszük a kérdést mi, felnőtt emberek: mikor akad ideje annak a gyereknek beszélgetni, szórakozni (jó értelemben véve), udvarolni? Kimondható, hogy ilyen módon mintegy eltöltjük az élettől. Ha meg beleszámítjuk a televízió, számítógép vagy táblagép előtt töltött időt – nos „idegbeteg” gyerekeket nevelünk. A veszélyek szemmel láthatóak – lúdtalp, bokasüllyedés, gerincoszlop-ferdülés, ízületi bántalmak, túlsúlyos gyerekek, idegrohamok, és még sorolhatnánk.

– Foglalkoznak-e intézményi szinten például a nehéz iskolatáskák hordása okozta problémákkal, vagy felhívják-e a figyelmet a lúdtalp veszélyeire? És egyáltalán ez kinek lenne a feladata?

– A testnevelésóra keretében mi megpróbáljuk megoldani a problémákat, de néha ez képtelenség. Magyarországon például mindennap tartanak testnevelésórát, mert 20-25 évvel ezelőtt rájöttek, hogy a fiatalság óriási válságban van. Nálunk viszont az oktatási minisztérium nem ezzel van elfoglalva...

– Plusztornaórákra vagy esetleg külön edzésekre, foglalkozásokra van-e igény az önök iskolájában?

– Plusztornaórákra, edzésekre vagy más sportfoglalkozásra lenne ugyan igény, de azt tapasztaljuk, hogy ezt csak úgy lehetne megoldani, ha ezek beleilleszkednének a napi órarendbe. A diáknak 13 órákor be kellene fejeznie a napi teendőket, és 15 óráig lehetőséget kellene adni neki a kiválasztott sportág gyakorlására – vagy esetleg rajzolásra, ének-órára, azaz az érdeklődésének megfelelő tevékenységre.

– Mit tapasztalnak, mely korosztályok a leglustábbak? És ha egy gyermek az iskolaévek alatt nem sportol, hogyan lehet visszacsábítani?

– A gyerekek kicsi osztályokban a legbuzgóbbak és leghálásabbak. Aztán az általános iskolások – 5., 6., 7. osztályosok, majd a kilencedikesekkel és tízedikesekkel is jól lehet dolgozni. A végzős diákokkal nehezebb. Visszatérve a kérdésre, azokat a fiatalokat, akik iskolaéveik alatt nem szerették meg a testnevelést, később nagyon nehéz mozgásra bírni. Többek közt ezért is van olyan sok elhízott fiatal.

– És a sportra nevelést, egészséges életmódot egy testnevelő tanár heti egy-két órában hogyan tudja megoldani, ha a szülő nem lép fel erőlesen?

– Sajnos nagyon sok szülő esetében igaz, hogy nemhogy a testnevelő tanárok segítségére lenne, de ellenkezőleg: hátráltatja őket. Megannyi szülő és orvos működik együtt a diákok torna alól felmentésében... Hiszen számukra fontosabb a jegy, mint gyermekük egészsége.

– Ha a szülő mégis amellett dönt, hogy beírattja sportolni a gyermekét, az egészségügyi – és anyagi – szempontokat figyelembe véve, mely sportokat ajánlják? Vannak divatirányzatok e tekintetben?

– Az egyéni sportok nagyon nehezek, és ezért kijelenthetjük, hogy erős egyéniségformáló hatásúak. Ezért az úszók, atléták, kerékpárosok, tonászok, kajak-kenusok a társadalom szemében különcök, hiszen életfelfogásuk eltér a mindennapi emberétől. A csapatsportok készítetik a fiatalokat az egymáshoz való alkalmazkodásra, a csapatmunkára. És természetesen vannak divatirányzatok: ide tartoznak mostanában a küzdősportok – hiszen heti két-három edzéssel el lehet jutni Európa- vagy világbajnokságra és éremmel hazatérni. De ugyanide sorolhatjuk a fitnesztermekben folyó tevékenységeket is. Összehasonlításképpen az atlétikában,

Filip Zoltán 1951. május 13-án

Nagysomkúton, Máramaros megyében sportszerető és gyakorló családban született. Édesapja a múlt század 30-as éveiben népszerű labdarúgó volt, édesanyja több sportágat is kipróbált. Két testvérével sportszellemben nevelkedtek, gyermekként röplabdáztak és atlétizáltak. A középiskolában és később, a Bukaresti Testnevelési Egyetemi 1970-es felvételi után is atlétizált. Az élsportolói pályafutásért mindent megtejt, saját bevallása szerint sokszor túlzásba is esett az edzőmunkát tekintve, egészségét is veszélyeztette. Testnevelő tanári pályafutását a szatmárnémeti faipari szakközépiskolában kezdte. 40 éves kora után a veteránversenyek többszörös román bajnoka és válogatott 400, 800 és 4x400 méteren. A miskolci Jezsuita Gimnáziumban töltött évek alatt a félmaratoni versenyekre koncentrált, a Budapesten 49 éves korában elért 1:22.17-es időeredményre nagyon büszke. Szatmárnémetibe való visszatérése után a Ioan Slavici Főgimnáziumban, majd a sportiskolában tanított. Edzői pályafutása legnagyobb sikerét utóbbi iskolában érte el, hiszen tanítványa, Toma Sebastian a megyéből első sportolóként egyéni számban, 110 méter gáton Balkán-bajnokságot nyert. A Kölcsey Ferenc Főgimnáziumba 1990-ben került, ahol az atlétika mellett kosárlabdázást oktatott diákjainak. Pályafutása során tanárként és magánemberként is azt a célt tűzte ki, hogy diákjai szeressék a mozgást, és később mint szülők is a sport szeretetére neveljék gyermeküket.

úszásban napi 2-3 edzésen vesz részt egy élsportoló. A mai gyerekek nagyon szeretnek szerepelni, de kevesebbet szeretnek dolgozni, éppen ezért választják a divatos sportágakat. Mondhatjuk, hogy igenis vannak tehetséges gyerekek, és nagyon jó edzők is, de egy sportoló pályafutásához nem kis anyagi háttér szükséges. Természetesen nem minden az anyagi rész, de fontos. Ezért is fordul nagyon sokszor elő, hogy az igazán tehetséges sportolók külföldre vándorolnak a nagyobb cél elérése érdekében. Sajnos a sportjátékokban rengeteg külföldi játékos szerepel a romániai élvonalban, kiszorítva ezzel a hazai játékosokat, akik emiatt nehezen jutnak elég játéklehetőséghez.

NAGY-MÉHÉSZ TÜNDE

A mindenre jó gyógyírerejű magyar népmese

Hitvilágunk a magyar népmesékben – olvastam a Napsugár gyermeklap és az RMPSZ Kolozs megyei szervezete meghívójában Szántai Lajos magyarországi művelődéstörténész kolozsvári márciusi előadásának címét. Tájékozódásra sarkallt az izgalmas téma, s rövid böngészés Szántai Lajos alábbi összegzését tárta elém: „...a mi meséink gyökere nem keleten és nem is nyugaton van, hanem a világegyetem központjában, a mi lelkünk közepében, saját műveltségünkben – a népmese ugyanúgy működik, ahogy a világ...” 21. századunk világa is? – töprengtem az előadás helyszíne felé haladva. Aztán sod-

• **Varázserejű történetek.** A mesében található szimbólumok a tudat legbenső lényegét hordozzák

ródtam az előadóval, lassan tágulni éreztem a magyar népmesébe látó határom vonalát, s választ kaptam töprengéseimre. A mindenre jó gyógyírerejű magyar népmesét nem egy korosztálynak, nem gyermekeknek szánták a mesemondók, hanem azoknak a felnőtteknek, akik megőrizték gyermeki lelkületüket. Ezek az emberek élményhez jutottak mesehallgatáskor, magukra ismertek, s tanulságot nyújtott nekik mindegyik mese arra, hogy az elhibázott dolgokat mikor hol és hogyan lehet kijavítani, mert ki kell javítani. A magyar népmese nem tanít hiszékenységre, nem hazudik, nem áztat, mint a mai álmesefilmek. Aki pedig nem hiszi, utána járhat, mi több, járjon utána, zárja a népmesét a mesemondó, aki éppen ezért soha nem mondott el olyat, aminek a jelentését nem ismerte. Mai napig gyűjthető, páratlan mesekincsünk tiszta, mély jelentésszerkezetének sok rejtett összefüggése vár megfejtésre, s arra, hogy „nyújtsuk magasra örökségünk szép darabjait (...). Ez a mi örökölt vallásunk.” (Illyés Gyula)

CZIRMAY JÚLIA
dési tanítónő

„Végeláthatatlan az az elképzelés-áradat, amely a mese titkát kísérelte megközelíteni az elmúlt évszázad alatt. Csak érdekességképpen néhány gondolat ezek közül: »mitológiai nyom«, »ősvallási törmelék«, »sámán világkép«. A megállapításokat még hosszú ideig lehetne idézni, azonban a mese lényegéhez egy lépéssel sem kerülnénk közelebb. Annál pontosabb meghatározás ugyanis, hogy a mese: az mese – egyszerűen nem létezik. E kétségtelenül tömör meghatározást még egyetlen szóval szükséges kiegészíteni: megvalósítás. A mese tehát megvalósítás, a megvalósítás pedig a Szellemi Hagyomány »kulcsszava«. Ennek értelmében a mese megvalósítása annak, ami a valódi ember célja és feladata. A mese rendkívül világosan mutatja meg, hogy miként lehet szimbólumokban elgondolni egy világot, s ezáltal lehetőséget nyújt arra, hogy aki a mesét komolyan értékeli, az önmaga életét is egy olyan szimbólum-»rendszerként« fogja fel, amelynek végső célja azonos a mese céljával, jelen esetben: a halhatatlansággal. A mese következetes bejárása, valóságárgéteinek feltárása nem egy olyan gondolkozásmódot jelent, ahogyan az ember egy témán általában gondolkodni szokott. A »témán« való gondolkodásban a gondolatok a témán, a külső világ illuzórikus burkán lobbannak fel, és azon alszanak ki, hullanak vissza az elgondoltság előtti sötétségbe. A mese végiggondolása egészen más természetű. S ezt a »más-ságot« a szimbólumok képviselik, amelyek nem kezelhetők »érdekes« témaként (objektumokként), mivel ezek a szimbólumok a mindenkorai tudat legbenső, abszolút lényegét hordozzák: a tudat – tudat által elfedett – valóságai. Egy mese-szimbólumrendszer életre keltése tehát szorosan a gondolkozás saját, eredeti intenzitásának, fényének feltámasztásával azonos, annak a természetén túli fénynek a megragadásával, amelyben a halhatatlanság áramlik. A mese a jelenkor számára elsősorban a gondolkodás útjaként adott. Ebben a minőségében képvisel gyakorlati, sőt ezen is túlmenően beavatási lehetőségeket. Amikor egy mese azt mondja, hogy a királylány a sárkány fogságában van, akkor egyik legmélyebb jelentésében pontosan arra mutat rá, hogy a gondolkodás belső élete és fénye a testiség, a kondicionáló hatalmak (sárkány) uralma alatt sínylődik. A »királylány várakozása megmentőjére« tulajdonképpen a gondolkodás várakozása az eleven tapasztalásra, a realizációs aktusra; arra a meditációs pillanatra, akcióra, amely a gondolat autonóm életét, fényét és szabadságát visszaadja. Az ember számára hallatlanul lényegbevágó mentális problémáról van itt szó. Ezt leginkább az »bizonyítja«, hogy ma már szinte kivétel nélkül minden gondolat, amit gondolnak: a »Sárkány« fogságában van. Az embernek fel sem tűnik, hogy nem gondolatokban, hanem üres fogalmakban, élet-telen tárgyakban, intuíció nélküli mozzanatokban gondolkodik.”

(Részlet Szántai Lajos írásából, *A halhatatlanság országa* című népmese elemzésének bevezetőjéből)

RMPSZ: oktatáspolitikai csak egy lehet

A magyar nyelvű oktatás problémái szerepeltek a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) országos küldöttgyűlésének napirendjén, melyet április 5-én tartottak, Szovátán. A rendezvényen, melyen az elmúlt évek tevékenységét mutatták be és értékelték ki, Király András oktatásügyi államtitkár, Magyarai Tivadar, az RMDSZ oktatásért felelős főtitkárhelyettese és Sógor Csaba európai parlamenti képviselő is részt vett. Burus-Siklód Botond, az RMPSZ elnöke évértékelő beszédében kifejtette: tevékenységük jelentős részét a hagyományos programjaik és továbbképzéseik megszervezése mellett a regionális oktatási központok működésének fejlesztése, illetve az anyanyelvi oktatás szakmai érdekvédelme képezte. „Határozott véleményünk az, hogy romániai magyar oktatásügy csak egy van, tehát oktatáspolitikai is csak egy lehet. Erre talán most nagyobb szükség van, mint valaha” – hívta fel a figyelmet az elnök a magyar politikai összefogás szükségességét hangsúlyozva.

Sógor Csaba európai parlamenti képviselő beszédében elmondta: az EU nem szól bele az oktatási kérdésekbe, hiszen ezt tagállami hatáskörként kezeli, mégis vannak olyan programjai, amelyek az erdélyi magyar fiatalok képzését is pozitívan befolyásolják. „Az EU lehetőséget biztosít arra, hogy fiataljaink külföldön tanulhassanak, vagy pedagógusaink szakmai továbbképzéseken vehessenek részt” – mutatott rá, kiemelve az Erasmus-program lehetőségeit. Sógor Csaba arra is kitért, hogy növelni kell a költségvetés azon fejezetét, amelyet oktatásra lehet fordítani, hiszen európai példák mutatják, hogy azok az országok sikeresek, ahol tudják, hogy az ország fejlődése érdekében a kiművelt főbe érdemes befektetni.

Király András oktatásügyi államtitkár rámutatott, bár nem könnyű ez az időszak az oktatásügyi kérdések szempontjából, a pedagógusok sosem vesztették el hitüket, hiszen a nemzet napszámosaiként felelősséggel tartoznak a jövő generációjáért. Magyarai Tivadar az RMDSZ oktatásügyi főosztályának nevében köszöntötte a pedagógusokat. „A magyar oktatás igen bonyolult időszakában vagyunk, és önök azok, akik benne vannak a mindennapi munkában. Az RMPSZ egy hiteles partner az RMDSZ számára, továbbra is

számítunk a véleményükre” – mondta a főtitkárhelyettes.

Román tantárgyverseny magyar diákoknak

Mintegy 300 gyerek vett részt április elején Csíkszeredában a magyar tannyelvű iskolák diákjai számára meghirdetett román tantárgyversenyen. A megméretést immár 12. alkalommal szervezték meg a Hargita, Kovászna, Maros és Bákó megyei 5–12. osztályos magyar gyerekek számára. Maria Sturzu román tanár, a verseny kezdeményezője elmondta, az ötletet az adta, hogy látta, milyen hatalmas elvárásoknak kell megfelelniük a magyar anyanyelvű diákoknak a román nyelv tanulása során, ugyanakkor azzal is szembesült, hogy épp emiatt ellenérzés alakulhat ki bennük az ország hivatalos nyelve iránt. Elmondta, a verseny célja, hogy lehetőséget adjon a magyar gyerekeknek ismereteik gyakorlására, elmélyítésére, és arra készítse őket, hogy merjenek románul beszélni, kommunikálni. Varga László, a versenynek otthont adó Márton Áron Főgimnázium igazgatója úgy vélte, a gyakorlati haszna mellett a megmérettetésnek szimbolikus jelentősége is van, hisz ezáltal is közelebb kerül egymáshoz a román és magyar közösség. Rámutatott, az iskola vezetősége nagyon büszke a versenyre, hiszen ez épp azt bizonyítja, hogy a magyar gyerekek meg akarnak tanulni románul, ráadásul arra is rávilágít: nem igaz az az elmélet, miszerint az anyanyelvű oktatás miatt a magyar gyerekek nem képesek elsajátítani az állam nyelvét.

Tantervmódosítást szorgalmaz a szakszervezet

A kerettanterv és a számonkérés módjának megváltoztatását szorgalmazza az idei próbaérettségi „katasztrofális” eredményei miatt Simion Hăncescu, a Szabad Tanügyi Szakszervezetek Szövetségének (FSLI) elnöke. A szakszervezeti vezető úgy véli, a jelenlegi tanterv nem motíválja eléggé a diákokat, míg a pedagógusokra egyre több pluszfeladatot ró kevesebb számonkérési lehetőséggel. „Meg kell változtatni a felmérés módját, mi jelenleg ugyanis azt értékeljük, amit a gyerekek bemagoltak, és nem azt, amit a munkaerőpiacon képesek lennének hasznosítani” – jelentette ki Hăncescu, aki szerint a jelenlegi rendszerrel a következő években egyre gyengébb eredmények várhatók. Emlékeztetett, a FSLI már többször is felhívta a figyelmet arra,

hogy a próbavizsgáknak nincs létjüket mindaddig, amíg a jegyeket nem vezetik be a naplóba, a javító tanárokat pedig nem fizetik meg a pluszmunkáért. Az idei próbaérettségén a tizenegyedik és tizenkettedik osztályosok egyaránt gyengén szerepeltek. A román vizsgán az idei végzősöknél csupán 52,8 százaléka szerzett átmenő jegyet, anyanyelvből 67,78, a kötelező szaktantárgyból 42,51, míg a választott tárgyból 53,92 százalék ment át. A tizenegyedikesek sem szerepeltek jobban idősebb társaiknál: románból 44,22, anyanyelvből 62,42, a kötelező tárgyból 36,32 százalék vizsgázott sikeresen. Számukra idén először szervezte meg a vizsgát a minisztérium.

Érettségi felkészítőt kérnek az egyetemektől

Felkészítőket kellene tartaniuk az egyetemeknek az érettségi előtt álló diákoknak, ezáltal ugyanis javulnának az eredmények – közölte Mihnea Costoiu felsőoktatásért felelős tárca nélküli miniszter. Rámutatott, hogy egyes egyetemi központokban – például Kolozsváron – eddig is tartottak különórákat, ezeknek azonban inkább az volt a célja, hogy az egyetemi felvételi legyen könnyebb a végzős diákok számára. „A hangsúlyt ehelyett arra kellene fektetni, hogy az érettségi eredményeket javítsuk” – hívta fel a figyelmet Costoiu, aki szerint a gimnáziumi tanároknak egyfajta segítségnyújtásként kellene értékelniük felsőoktatásban dolgozó kollégáik munkáját. „Nem tagadhatjuk, hogy az elmúlt években az érettségi eredmények siralmasak voltak. Biztos vagyok benne, hogy a rektorok pozitívan fognak válaszolni a felhívásomra” – jelentette ki Costoiu. Ioan Aurel Pop, a kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem rektora a miniszteri javaslatra reagálva elmondta: helyénvalónak tartja, hogy a felsőoktatási intézmények is kivegyék a részüket az érettségi eredmények javítását célzó munkából.

Ébresztő óra a nyelvi jogokról

A nyelvi jogokról tartott tájékoztatót Kovászna megyei és brassói iskolák diákjai és pedagógusai számára az Iskola másként tanulmányi héten az RMDSZ Mikó Imre Jogvédő Szolgálat. A jogvédelmi szolgálat munkatársai az Ébresztő óra elnevezésű program keretében középiskolás tanulókkal és tanáraikkal találkoztak, arra ösztönözve őket, hogy éljenek a törvény biztosította jogalkal az oktatási intézményekben, illetve

az élet más területein is. Markó Attila parlamenti képviselő szerint rendkívül fontos, hogy a Székelyföldön élő magyar ajkú diákok már a középiskolában megismerjék a jogszabályok által biztosított nyelvi jogait. „A program célja, hogy a fiatalokban már ebben a korban tudatosuljon: az anyanyelv használata nem járhat semmilyen hátrányos következménnyel” – hangsúlyozta Markó Attila. Hozzátette, a Mikó Imre Jogvédő Szolgálat idén abból kiindulva indította be az Ébresztő óra elnevezésű nyelvi jogvédelmi és jogtudatossági kampányát, hogy nem elég a jogszabályok léteztetése, ha gyakran az alkalmazás teljes hiányával szembesülnek az állampolgárok. Az RMDSZ-es képviselő szerint nyomást kell gyakorolni a közintézményekre, hogy betartsák a kétnyelvűsége vonatkozó előírásokat, a magyar közösség tagjainak pedig fel kell hívni a figyelmét arra, hogy éljenek jogaikkal. Hozzátette, tervezik, hogy idén egy, a közintézményeket, kereskedelmi egységeket és közszolgáltatókat vizsgáló jelentést adnak ki, amelyben rávilágítanak a hiányosságokra.

Továbbra is ellentmondásos a tankönyvlicit

Ellentmondásos és hiányos az oktatási minisztérium által a kiadók számára meghirdetett licit, mellyel a kisiskolások számára keresnek új tankönyveket. A versenykiírás kapcsán a kiadók több hiányosságra is felhívták a figyelmet, azonban magyar vonatkozásban még rosszabb a helyzet. A Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ) által létrehozott Ábel Kiadó, a legnagyobb hazai magyar tankönyvkiadó például az adott körülmények között nem meri vállalni a megmérettetést. Szikszai Ildikó, a kiadó igazgatója a sajtónak úgy nyilatkozott, hogy már az elején jelezték a szakértőknek, hogy komoly ellentmondások vannak a kiírásban, de nem vették figyelembe a véleményüket. Kifejtette, míg az egyik cikkely szerint magyarul megírt tankönyvekkel is lehet pályázni, egy másik bekezdésben már az áll, hogy a kisebbségek nyelvén kizárólag az anyanyelvet, a kisebbségek történelmét és hagyományait oktató tankönyveket, valamint a zenekönyveket fogadják el. Az igazgató szerint ilyen körülmények között lehetetlen minőségi tankönyveket adni a gyerekek kezébe, ezért az Ábel Kiadó nem is pályázik.

Sakkozni tanulhatnak a diákok

Választható tantárgyként oktatják majd az iskolában a sakkot a következő tanévtől, jelentette be az oktatási minisztérium. Remus Pricopie oktatási miniszter már jóváhagyta a tantárgy programját, melyet tetszés szerint vehetnek be tantervükbe az iskolák heti egy órában. A továbbiakban dől el, hogy a kisdíjak egy vagy két éven keresztül fogják tanulni az új tantárgyat. Bíró Sándor nemzetközi sakkmeister a szakértő terve kapcsán elmondta, hasznosnak tartja a kezdeményezést, ugyanis a sakknak rengeteg pozitív hozadéka van: fejleszti a logikus, önálló gondolkodást, figyelmet, összpontosítást követel. „Goethe szerint a sakk az intelligencia próbaköve. Egy jó sakkozó fegyelmezettebb lesz, megérezsre, előre látásra lesz szüksége” – nyilatkozta Bíró Sándor.

Törleszt az ingázóknak a minisztérium

Kifizeti az ingázó székelyföldi diákok felé felhalmozott adósságát az oktatási minisztérium. A tárca vezetősége videokonferencián kérte a megyéktől: osszesítsék az elmaradások pontos értékét, hogy utalhassák az összeget, közölte Keresztély Irma Kovászna megyei főtanfelügyelő. Elmondta, mivel a minisztérium a 2012–2013-as tanév második felére nem fizette ki az ingázási költségeket, csak a háromszéki tanulóknak közel 900 ezer lejtel tartozik. Kistérségenként azonban nagy különbségek vannak az összegek között, ugyanis a közszállítási vállalatok helyenként megengedhetetlenül magas árakat szabnak, hívta fel a figyelmet a főtanfelügyelő. A Kovászna megyei diákok tavaly számos megmozdulást, utcai tüntetést szerveztek az elmaradt támogatásért, azonban azóta sem kapták meg a pénzüket. Idén már pontosan utalta az összeget a szakértő.

Közvítán az aradi magyar oktatás cselekvési terve

A román, illetve a magyarországi iskolák elszippantó ereje, az 1990-es évek eleji elvándorlás, a közösség kellő összefogásának hiánya és a magyar oktatás iránti rossz beidegződés lehetnek az okai többek között annak, hogy az Arad megyei magyar iskolák vagy magyar tagozatok többsége évek óta állandó létszámgondokkal küszködik. Ezeket a lehetséges okokat az aradi magyar oktatási stratégia vitaindítóján sorolták fel a jelenlévők április 3-án a Csiky Gergely

Főgimnázium dísztermében. Mint elhangzott, a cselekvési tervet a problémák megoldásának az igénye hívta életre, ezt az RMDSZ felkérésére egy szakemberekből álló testület állította össze, és bocsátotta közvitára. A tervezet az Arad megyei RMDSZ honlapján érhető el, és április végéig várják a javaslatokat, véleményeket.

Határon túli városfelfedezőket keresnek

Új játékot indít Magyarország nemzetpolitikai államtitkársága 10–14 éves külhoni magyar diákok számára „Mutasd meg a Te városod!” mottóval. A játék során hat héten keresztül olyan feladatokat oldhatnak meg a csapatok, amelyek megmutatják településük irodalmi, történelmi, földrajzi, gazdasági különlegességeit, és megismerhetők lesz az is, hogy mitől különleges számukra az a hely, ahol élnek. A játék célja, hogy annak végére minél több „Kárpát-medencei csodát” fedezhessenek fel úgy, hogy minden csapat egy szubjektív túraútvonalat dolgoz ki.

Brüsszelben a műemlékvédő diákok

Az aradi Csiky Gergely Főgimnázium és a dévai Téglás Gábor Elméleti Líceum diákjainak és tanáraiknak egy csoportját fogadta április 3-án Brüsszelben Winkler Gyula RMDSZ-es európai parlamenti képviselő, az Örökségünk őrei – Fogadj örökbe egy műemléket! elnevezésű mozgalom és vetélkedő fő kezdeményezője. „Bennünket Európában erdélyi magyar identitásunk határoz meg, munkám során ennek az egyediségnek az európai megismertetését tűztem ki célul” – jelentette ki a Hunyad megyei politikus, rámutatva, hogy az Örökségünk őrei – Fogadj örökbe egy műemléket! program az RMDSZ szórványtervének egyik eleme, mely az épített örökség megismerését és továbbörökítését célozza. Mint kifejtette, öröme szolgál, hogy az Európai Parlament brüsszeli székhelyén olyan diákokat és tanárokat láthat vendégül, akik a programban dolgoztak és nyertek. „Ti vagytok az erdélyi fiatal generáció tagjai, akik fontosnak érzik megismerni és megismertetni másokkal a szülőföldet, annak páratlanul gazdag épített örökségét. Már csak egy lépés választ el titeket attól, hogy megszeressétek erdélyi örökségünket, felnőttkorban pedig cselekvően tegyetek érte, megőrizzétek és átörökítsétek a következő nemzedéknek” – mondta a fiataloknak az EP-képviselő.

P. M.